

Įstatymas skelbtas: Žin., 1994, Nr. 59-1153
Neoficialus įstatymo tekstas

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMAS

1994 m. liepos 18 d. Nr. I-549
Vilnius

Nauja įstatymo redakcija nuo 2005 m. liepos 1 d.:
Nr. [X-209](#), 2005-05-19, Žin., 2005, Nr. 71-2555 (2005-06-07)

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

PIRMASIS SKIRSNIS ASMENYS

1 straipsnis. Teisė gauti valstybinę socialinio draudimo pensiją

1. Teisę gauti valstybinę socialinio draudimo pensiją turi nuolatiniai Lietuvos Respublikos gyventojai, kurie šio įstatymo nustatytą laiką buvo privalomai draudžiami arba patys draudėsi valstybiniu socialiniu pensijų draudimu.

2. Nuolatiniais Lietuvos Respublikos gyventojais laikomi Lietuvos Respublikos piliečiai, kurių duomenys apie gyvenamąją vietą Lietuvos Respublikoje, o neturinčių gyvenamosios vietos – apie savivaldybę, kurioje jie gyvena, yra įrašyti į Lietuvos Respublikos gyventojų registrą, taip pat nuolat Lietuvos Respublikoje gyvenantys užsieniečiai.

3. Lietuvos Respublikos piliečiai, nuolat gyvenantys užsienyje, turi teisę gauti valstybinę socialinio draudimo pensiją, kai tai nustatyta tarptautinėmis sutartimis arba Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka.

4. Lietuvoje nuolat gyvenantys užsienio piliečiai ir asmenys be pilietybės turi vienodą teisę gauti valstybinę socialinio draudimo pensiją pagal šį įstatymą, jeigu Lietuvos Respublikos įstatymai arba tarptautinės sutartys nenustato kitokių šių asmenų pensinio aprūpinimo sąlygų.

5. Užsienyje nuolat gyvenantys kitų valstybių piliečiai ir asmenys be pilietybės, kurie šio įstatymo nustatytą laiką buvo privalomai draudžiami arba patys draudėsi valstybiniu socialiniu pensijų draudimu, turi teisę gauti valstybines socialinio draudimo pensijas pagal šį įstatymą, jei tai nustatyta Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse.

2 straipsnis. Asmenys, draudžiami valstybiniu socialiniu pensijų draudimu

1. Valstybiniu socialiniu pensijų draudimu privalomai draudžiami:

1) asmenys, dirbantys pagal darbo sutartis pas juridinius ar fizinius asmenis, kandidatai į notarus (asesoriai), asmenys, gaunantys darbo užmokestį ir einantys narystės pagrindu renkamasias pareigas renkamosiose organizacijose, taip pat asmenys, gaunantys darbo užmokestį ir skiriami į apygardų, miestų, rajonų, apylinkių rinkimų ir referendumo komisijas;

2) Valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatyme ir Valstybės tarnybos įstatyme nurodyti valstybės politikai, teisėjai, valstybės pareigūnai, valstybės tarnautojai (išskyrus valstybės tarnautojus, nurodytus šios dalies 3 ir 5 punktuose), taip pat gaunantys darbo užmokestį Seimo, Seimo Pirmininko, Respublikos Prezidento ar Ministro Pirmininko skiriami į pareigas asmenys;

3) vidaus tarnybos sistemos pareigūnai, Specialiųjų tyrimų tarnybos ir Kalėjų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos bei jam pavaldžių įstaigų ir įmonių pareigūnai;

4) krašto apsaugos sistemos profesinės karo tarnybos kariai ir Antrajame operatyvinių tarnybų departamente prie Krašto apsaugos ministerijos civilinę krašto apsaugos tarnybą atliekantys statutiniai tarnautojai;

5) Valstybės saugumo departamento sistemos pareigūnai;

1 dalies 6 punkto redakcija iki 2006 m. sausio 1 d.:

6) nesukakę senatvės pensijos amžiaus nedirbantys valstybės tarnautojų ir profesinės karo tarnybos karių sutuoktiniai – tuo laikotarpiu, kai jie gyvena užsienyje kartu su valstybės tarnautoju ar su profesinės karo tarnybos kariu, dirbančiu ar atliekančiu karo tarnybą Lietuvos Respublikos diplomatinėje atstovybėje, konsulinėje įstaigoje, Lietuvos Respublikos atstovybėje prie tarptautinės organizacijos;

1 dalies 6 punkto redakcija nuo 2006 m. sausio 1 d.:

6) nesukakę senatvės pensijos amžiaus ir negaunantys pajamų, susijusių su darbo santykiais, valstybės tarnautojų ir profesinės karo tarnybos karių sutuoktiniai – tuo laikotarpiu, kai jie gyvena užsienyje kartu su valstybės tarnautoju ar su profesinės karo tarnybos kariu, jeigu šis tarnautojas perkeltas į pareigas, o karys paskirtas atlikti karo tarnybos Lietuvos Respublikos diplomatinėje atstovybėje, konsulinėje įstaigoje, Lietuvos Respublikos atstovybėje prie tarptautinės organizacijos, užsienio valstybės ar tarptautinėje karinėje ar gynybos institucijoje;

7) Lietuvos Respublikos kariuomenės privalomosios pradinės karo tarnybos kariai ir asmenys, atliekantys alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą;

8) individualių įmonių savininkai, tikrųjų ūkinių bendrijų nariai, komanditinių ūkinių bendrijų tikrieji nariai, taip pat asmenys, kurie verčiasi individualia veikla, kaip ji apibrėžta Gyventojų pajamų mokesčio įstatyme, išskyrus individualią veiklą, kuria verčiamasi turint verslo liudijimą;

9) asmenys, kurie verčiasi individualia veikla turėdami verslo liudijimą;

10) šeimos pasirinkimu motina (įmotė), tėvas (įtėvis), faktiškai auginantis vaiką, arba vaiko globėjas, auginantis vaiką iki trejų metų;

11) tradicinių ir kitų valstybės pripažintų religinių bendruomenių ir bendrijų dvasininkai ir tik vienuolyne dirbantys vienuoliai;

12) nesukakę senatvės pensijos amžiaus vienas iš neįgalaus asmens, kuriam nustatytas specialusis nuolatinės slaugos poreikis, tėvų (įtėvių) arba asmuo, nustatyta tvarka paskirtas šio neįgalaus asmens globėju arba rūpintoju, slaugantis namuose nurodytą neįgalų asmenį. Ši nuostata taip pat taikoma vienam iš tėvų, globėjui ar rūpintojui, slaugančiam namuose visiškos negalios invalidą, pripažintą tokiu iki 2005 m. liepos 1 d.

2. Šio straipsnio 1 dalies 7 punkte, taip pat 10–12 punktuose nurodyti asmenys valstybiniu socialiniu pensijų draudimu privalomai draudžiami valstybės lėšomis Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka. Asmenys, nurodyti šio straipsnio 1 dalies 12 punkte, privalomai draudžiami valstybės lėšomis tik tuo atveju, kai negauna jiems patiems priklausančios valstybinės socialinio draudimo pensijos, valstybinės pensijos, šalpos pensijos, socialinės pensijos arba šalpos pensijos už invalidų slaugą namuose.

3. Kiti asmenys gali savanoriškai draustis valstybiniu socialiniu pensijų draudimu valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigose, vykdančiose šį draudimą Vyriausybės nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-401](#), 2005-11-17, *Žin.*, 2005, Nr. 144-5235 (2005-12-10)

3 straipsnis. Valstybinių socialinio draudimo pensijų skyrimo sąlygos

Pagal šį įstatymą valstybinės socialinio draudimo pensijos skiriamos asmenims, nurodytiems 1 ir 2 straipsniuose, jeigu jie atitinka šio įstatymo nustatytus valstybinio socialinio pensijų draudimo stažo reikalavimus atitinkamai pensijos rūšiai skirti ir sukanka šio įstatymo nustatyta amžių, pripažįstami nedarbingais arba iš dalies darbingais, o tokiems asmenims mirus, – jų šeimos nariams.

ANTRASIS SKIRSNIS PENSIJŲ RŪŠYS

4 straipsnis. Valstybinių socialinio draudimo pensijų rūšys

1. Nuo 2005 m. liepos 1 d. nustatomos šios valstybinės socialinio draudimo pensijos:

- 1) senatvės;
- 2) netekto darbingumo;
- 3) našlių ir našlaičių.

2. Šio įstatymo nustatyta tvarka, kol pasibaigs jų mokėjimo terminas arba kol vietoj jų bus paskirtos valstybinės socialinio draudimo senatvės ar netekto darbingumo pensijos, toliau mokamos:

- 1) maitintojo netekimo pensijos, paskirtos už mirusius iki 1995 m. sausio 1 d. asmenis buvusią iki 1995 m. sausio 1 d. tvarka (toliau – maitintojo netekimo pensijos);
- 2) ištarnauto laiko pensijos, paskirtos iki 1995 m. sausio 1 d. (toliau – ištarnauto laiko pensijos);
- 3) invalidumo pensijos, paskirtos iki 2005 m. liepos 1 d. (toliau – invalidumo pensijos).

5 straipsnis. Teisė pasirinkti pensijos rūšį

1. Asmenims, kuriems po 2005 m. liepos 1 d. šio įstatymo nustatyta tvarka toliau mokamos invalidumo pensijos ir kurie tuo pat metu turi teisę gauti senatvės pensiją, mokama didesnioji arba jų pasirinkimu viena iš šių pensijų. Našlių arba našlaičių pensijos mokamos kartu su senatvės ar invalidumo, ar netekto darbingumo pensijomis, jei įstatymų nenustatyta kitaip. Asmenims, tuo pat metu turintiems teisę gauti našlių ir našlaičių valstybines socialinio draudimo pensijas, skiriama didesnioji arba jų pasirinkimu viena iš šių pensijų.

2. Asmenims, turintiems teisę gauti arba gaunantiems valstybines maitintojo netekimo pensijas ar valstybines socialinio draudimo maitintojo netekimo pensijas už mirusį iki 1995 m. sausio 1 d. maitintoją ir tuo pat metu turintiems teisę gauti valstybinę socialinio draudimo senatvės, netekto darbingumo, invalidumo, našlių arba našlaičių pensiją, skiriama jų pasirinkimu viena iš šių pensijų, išskyrus našlaičio pensiją, kuri mokama kartu su maitintojo netekimo pensija už kitą mirusį iki 1995 m. sausio 1 d. tėvą (motiną).

3. Asmenys, turintys teisę gauti valstybinę socialinio draudimo pensiją, nepraranda teisės gauti kitas valstybines pensijas, taip pat nevalstybines pensijas, jei įstatymai nenustato kitaip.

TREČIASIS SKIRSNIS PENSIJŲ SANDARA

6 straipsnis. Valstybinės socialinio draudimo pensijos sandara

1. Valstybinę socialinio draudimo pensiją sudaro pagrindinė ir papildoma dalys.

2. Pagrindinė valstybinės socialinio draudimo pensijos dalis garantuoja minimalų pensinį aprūpinimą asmenims, turintiems šio įstatymo nustatytą būtinąją valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą ir atitinkantiems kitas šio įstatymo nustatytas sąlygas.

3. Pagrindinės valstybinės socialinio draudimo pensijos dalies dydžio matas yra valstybinė socialinio draudimo bazinė pensija (13 straipsnis).

4. Papildoma valstybinės socialinio draudimo pensijos dalis suteikia papildomą pensinį aprūpinimą asmenims, išvardytiems 2 straipsnio 1 dalies 1–7 punktuose, draustiems valstybiniu socialiniu pensijų draudimu, taip pat 2 straipsnio 1 dalies 8 punkte nurodytiems asmenims, jeigu jie privalomai draudžiasi valstybiniu socialiniu pensijų draudimu papildomai pensijos daliai gauti, atsižvelgiant į šių asmenų draudimo stažą ir draudžiamąsias pajamas, turėtas per draudimo (draudimosi) laikotarpį.

KETVIRTASIS SKIRSNIS PENSIJŲ MOKĖJIMO ŠALTINIS

7 straipsnis. Valstybinių socialinio draudimo pensijų mokėjimo šaltinis

Valstybinės socialinio draudimo pensijos mokamos iš Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto.

PENKTASIS SKIRSNIS VALSTYBINIO SOCIALINIO PENSIJŲ DRAUDIMO STAŽAS

8 straipsnis. Asmens valstybinio socialinio pensijų draudimo stažas

1. Apdraustojo asmens valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą sudaro asmens valstybinio socialinio pensijų draudimo stažas, įgytas dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu, ir asmens valstybinio socialinio pensijų draudimo stažas, įgytas dirbant savarankiškai.

2. Valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą, dirbdami pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu, įgyja asmenys, išvardyti 2 straipsnio 1 dalies 1–5 punktuose. Šį stažą sudaro:

1) laikas, per kurį šie asmenys patys moka arba už juos yra mokamos ar turi būti mokamos įstatymo jiems nustatytos valstybinio socialinio pensijų draudimo įmokos;

2) laikas, per kurį šie asmenys gauna ligos (įskaitant darbdavio mokamas ligos dienas), motinystės, motinystės (tėvystės) arba profesinės reabilitacijos pašalpas, mokamas pagal Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymą, ligos dėl nelaimingo atsitikimo darbe arba profesinės ligos pašalpas, mokamas pagal Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymą, ir nedarbo socialinio draudimo išmokas, mokamas pagal Nedarbo socialinio draudimo įstatymą. Į valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą taip pat įskaitomas bedarbio pašalpus, mokėtų draustiems nuo nedarbo asmenims pagal Bedarbių rėmimo įstatymo nuostatas, galiojusias iki 2005 m. sausio 1 d., gavimo laikas. Šiame punkte išvardytos pašalpos bei išmoka toliau šiame įstatyme vadinamos valstybinio socialinio draudimo pašalpomis ir nedarbo socialinio draudimo išmokomis. Šių pašalpų ir išmokų gavimo laikas įskaitomas tik įstatymų nustatyta tvarka privalomai draustiems ligos ir motinystės socialiniu draudimu, nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialiniu draudimu bei nedarbo socialiniu draudimu (iki 2005 m. sausio 1 d. – socialiniu draudimu nuo nedarbo) asmenims.

3. Asmenų, išvardytų 2 straipsnio 1 dalies 6 ir 7 punktuose, draudimo valstybiniu socialiniu pensijų draudimu laikotarpiai yra prilyginami asmens valstybinio socialinio pensijų draudimo stažui, įgytam dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu. Šiam stažui taip pat prilyginami laikotarpiai, kuriais 2 straipsnio 1 dalies 8 punkte nurodyti asmenys privalomai draudėsi valstybiniu socialiniu pensijų draudimu papildomai pensijos daliai gauti. Asmenims, išvardytiems 2 straipsnio 1 dalies 7 punkte, draudimo valstybiniu socialiniu pensijų draudimu laikotarpiai prilyginami asmens valstybinio socialinio pensijų draudimo stažui, įgytam dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu, nuo 2005 m. sausio 1 d.

4. Valstybinių socialinio draudimo invalidumo ir netekto darbingumo pensijų, paskirtų pagal šį įstatymą ar pagal pensijų įstatymus, galiojusius Lietuvos Respublikoje iki 1995 m. sausio 1 d., gavimo laikas iki asmeniui sukankant senatvės pensijos amžių (21, 57 straipsniai) prilyginamas valstybinio socialinio pensijų draudimo stažui, įgytam dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu, skiriant senatvės pensijas pirmą kartą arba skiriant senatvės pensijas šio įstatymo 42 straipsnyje nustatytais atvejais.

5. Valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą, dirbdami savarankiškai, įgyja asmenys, išvardyti 2 straipsnio 1 dalies 8 ir 9 punktuose, išskyrus 8 punkte nurodytus asmenis, kurie privalomai draudžiasi valstybiniu socialiniu pensijų draudimu papildomai pensijos daliai gauti (šio straipsnio 3 dalis). Stažą, įgytą dirbant savarankiškai, sudaro laikas, per kurį 2 straipsnio 1 dalies 8 ir 9 punktuose išvardyti asmenys moka įstatymo jiems nustatytas privalomas valstybinio socialinio pensijų draudimo įmokas arba per kurį už juos tokios įmokos mokamos.

6. Asmenų, išvardytų 2 straipsnio 1 dalies 10–12 punktuose, privalomojo draudimo valstybiniu socialiniu pensijų draudimu valstybės lėšomis laikotarpiai yra prilyginami asmens valstybinio socialinio pensijų draudimo stažui, įgytam dirbant savarankiškai. Šiam stažui taip pat prilyginami 2 straipsnio 1 dalies 7 punkte nurodytos tarnybos laikotarpiai, buvę iki 2005 m. sausio 1 d., kai tuo metu galiojusių teisės aktų nustatyta tvarka privalomosios nuolatinės pradinės karo tarnybos ir alternatyviosios krašto apsaugos tarnybos kariai valstybės lėšomis buvo draudžiami tik valstybinei socialinio draudimo bazinei pensijai.

9 straipsnis. Valstybinio socialinio pensijų draudimo stažo, kai buvo dirbta pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu, apskaičiavimas

1. Jei asmens, kuriam skaičiuojamas valstybinio socialinio pensijų draudimo stažas, įgytas dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu, uždarbis ir kitos pajamos, nuo kurių buvo įmokėtos ar turėjo būti įmokėtos privalomos valstybinio socialinio pensijų draudimo įmokos, per kalendorinius metus yra ne mažesnis už minimalaus darbo užmokesčio per visus mėnesius sumą, tai į stažą įskaitomi visi kalendoriniai metai. Priešingu atveju tų metų stažas laikomas proporcingai mažesniu.

2. Išėjimo į pensiją metais į valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą, įgytą dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu, įskaitomi visi mėnesiai iki išėjimo į pensiją, jei uždarbis ir kitos pajamos, nuo kurių buvo įmokėtos ar turėjo būti įmokėtos privalomos valstybinio socialinio pensijų draudimo įmokos, yra ne mažesnės už minimalaus darbo užmokesčio per visus šiuos mėnesius sumą. Priešingu atveju išėjimo į pensiją metų stažas laikomas proporcingai mažesniu.

3. Šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytais atvejais valstybinio socialinio pensijų draudimo stažui apskaičiuoti taikoma stažo įgijimo metais galiojusi mažiausia pagal dydį minimalioji mėnesinė alga, nustatyta Vyriausybės nutarimu.

10 straipsnis. Valstybinio socialinio pensijų draudimo stažo, įgyto dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu, apskaičiavimas už laiką, kurį asmuo gavo valstybinę socialinio draudimo invalidumo ar netekto darbingumo pensiją

Kalendorinių ar išėjimo į senatvės pensiją metų, kuriais asmuo gavo invalidumo ar netekto darbingumo pensiją, stažas, įgytas dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu, apskaičiuojamas taip:

1) jeigu asmuo tais metais neturėjo darbo užmokesčio ir kitų pajamų, nuo kurių buvo įmokėtos ar turėjo būti įmokėtos privalomos valstybinio socialinio pensijų draudimo įmokos, stažas apskaičiuojamas pagal pakaitines asmens draudžiamąsias pajamas (15 straipsnis) šio įstatymo 9 straipsnio nustatyta tvarka;

2) jeigu asmuo tais metais turėjo darbo užmokestį ir kitų pajamų, nuo kurių buvo įmokėtos ar turėjo būti įmokėtos privalomos valstybinio socialinio pensijų draudimo įmokos, stažas apskaičiuojamas pagal nurodytą turėtų pajamų ir pakaitinių asmens draudžiamųjų pajamų (15 straipsnis) sumą šio įstatymo 9 straipsnio nustatyta tvarka.

11 straipsnis. Valstybinio socialinio pensijų draudimo stažo, kai buvo dirbta savarankiškai, apskaičiavimas

1. Į asmens, kuriam skaičiuojamas valstybinio socialinio pensijų draudimo stažas, įgytas dirbant savarankiškai, stažą kalendoriniais metais įskaitoma tiek mėnesių, už kiek jis įmokėjo (ar už jį buvo įmokėta) visą jam nustatytą privalomą valstybinio socialinio pensijų draudimo įmoką.

2. Verslo liudijimus turinčių asmenų valstybinio socialinio pensijų draudimo stažas įskaitomas pagal faktiškai įmokėtas valstybinio socialinio pensijų draudimo įmokas į Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetą. Tokia pat tvarka įskaitomas ir valstybinio socialinio pensijų draudimo stažas nuo 1995 m. sausio 1 d. iki 2004 m. sausio 1 d. ūkininkams ir pilnamečiams jų šeimos nariams, dirbusiems ūkyje.

12 straipsnis. Valstybinio socialinio pensijų draudimo stažo apskaičiavimas

1. Asmens valstybinio socialinio pensijų draudimo stažas apskaičiuojamas sudedant šio asmens kiekvienų metų valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą, įgytą dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu, ir valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą, įgytą dirbant savarankiškai.

2. Per kalendorinius metus negali būti įskaityta daugiau kaip vieni valstybinio socialinio pensijų draudimo stažo metai.

3. Stažas išreiškiamas metais. Jeigu jo dalis apskaičiuota mėnesiais, tai mėnesių skaičius dalijamas iš dvylikos.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS DYDŽIAI PAGRINDINEI IR PAPILDOMAI PENSIJOS DALIMS APSKAIČIUOTI

13 straipsnis. Valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydis

1. Valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydis negali būti mažesnis už 110 procentų minimalaus gyvenimo lygio (MGL).

2. Valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydį tvirtina Vyriausybė Valstybinio socialinio draudimo fondo tarybos teikimu.

14 straipsnis. Asmens draudžiamosios pajamos

Asmenų, išvardytų 2 straipsnio 1 dalies 1–5 punktuose, draudžiamosiomis pajamomis laikomos visos jų pajamos, nuo kurių buvo įmokėtos ar turėjo būti įmokėtos privalomos valstybinio socialinio pensijų draudimo įmokos, taip pat gautos valstybinio socialinio draudimo pašalpos ir nedarbo socialinio draudimo išmokos. Asmenų, nurodytų 2 straipsnio 1 dalies 6 ir 7 punktuose, draudžiamosiomis pajamomis jų draudimo valstybiniu socialiniu pensijų draudimu abiem pensijos dalims gauti laikotarpiu laikomos sumos, nuo kurių už šiuos asmenis buvo įmokėtos ar turėjo būti įmokėtos privalomos valstybinio socialinio pensijų draudimo įmokos į Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetą abiem pensijos dalims gauti. Asmenų, nurodytų 2 straipsnio 1 dalies 8 punkte, draudžiamosiomis pajamomis jų privalomojo draudimosi valstybiniu socialiniu pensijų draudimu papildomai pensijos daliai gauti laikotarpiu laikomos sumos, nuo kurių šie asmenys įmokėjo valstybinio socialinio pensijų draudimo įmokas į Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetą papildomai pensijos daliai gauti.

15 straipsnis. Pakaitinės asmens draudžiamosios pajamos

Asmenų, kurie gavo invalidumo ar netekto darbingumo pensiją, draudžiamosiomis pajamomis nurodytų pensijų gavimo laikotarpiu laikomos pakaitinės asmens draudžiamosios pajamos (toliau – pakaitinės pajamos). Jos apskaičiuojamos paskutinį invalidumo ar netekto darbingumo pensijos byloje fiksuotą asmens draudžiamųjų pajamų koeficientą (K) dauginant iš metų draudžiamųjų pajamų (vidutinių tų metų mėnesinių draudžiamųjų pajamų), galiojusių tais metais, už kuriuos apskaičiuojamos pakaitinės pajamos, ir iš mėnesių, per kuriuos tais metais asmeniui buvo mokėta invalidumo ar netekto darbingumo pensija, skaičiaus. Jeigu invalidumo ar netekto darbingumo pensijos papildoma dalis buvo sudaryta iš dviejų atskirų dalių (56 straipsnio 2 dalis), pakaitinėms pajamoms apskaičiuoti imamas asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas (k arba K) tos dalies, į kurią įeina metai, kai asmuo gavo invalidumo ar netekto darbingumo pensiją. Tais atvejais, kai asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas buvo pakeistas šio įstatymo nustatyta tvarka, imamas iki pirmojo pakeitimo buvęs koeficientas. Pakaitinės pajamos taikomos apskaičiuojant asmens valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą ir asmens draudžiamųjų pajamų koeficientą, kai valstybinės socialinio draudimo senatvės pensijos skiriamos šio įstatymo 8 straipsnio 4 dalyje nurodytais atvejais.

16 straipsnis. Metų draudžiamosios pajamos

1. Einamųjų metų draudžiamąsias pajamas ne rečiau kaip kartą per metus Valstybinio socialinio draudimo fondo tarybos teikimu tvirtina Vyriausybė, nustatydamą šių pajamų taikymo pradžią. Einamųjų metų draudžiamosios pajamos apskaičiuojamos pagal Valstybinio socialinio draudimo fondo tarybos patvirtintą metodiką, atsižvelgiant į atitinkamų metų ar atitinkamo metų laikotarpio Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto pajamas ir išlaidas. Pagal šias draudžiamąsias pajamas apskaičiuojama valstybinės socialinio draudimo senatvės pensijos papildoma dalis (24 straipsnis).

2. Praeitų metų draudžiamąsias pajamas ne vėliau kaip iki einamųjų metų kovo 1 d. Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba) teikimu tvirtina Valstybinio socialinio draudimo fondo taryba. Metų draudžiamosios pajamos apskaičiuojamos pagal Valstybinio socialinio draudimo fondo tarybos patvirtintą metodiką, atsižvelgus į tais metais galiojusias Vyriausybės patvirtintas einamųjų metų draudžiamąsias pajamas. Pagal metų draudžiamąsias pajamas apskaičiuojamas asmens metinis draudžiamųjų pajamų koeficientas (17 straipsnio 1 ir 2 dalys).

17 straipsnis. Metinio draudžiamųjų pajamų koeficiento apskaičiavimas

1. Apdraustojo asmens 1995–2001 metų draudžiamųjų pajamų koeficientas apskaičiuojamas asmens kalendorinių metų draudžiamąsias pajamas dalijant iš tiek mėnesių, kiek tais metais asmeniui įskaitoma į valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą, įgytą dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu (toliau šiame straipsnyje – stažas), ir iš vidutinių tų metų mėnesinių draudžiamųjų pajamų. Apdraustojo asmens 2002 ir kiekvienų vėlesnių metų draudžiamųjų pajamų koeficientas apskaičiuojamas asmens atitinkamų kalendorinių metų draudžiamąsias pajamas dalijant iš tiek mėnesių, kiek tais metais asmeniui įskaitoma į stažą, ir iš tų metų draudžiamųjų pajamų (16 straipsnio 2 dalis).

2. Jei pensija skiriama tuo metu, kai dar nepatvirtintos praeitų metų draudžiamosios pajamos, asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas apskaičiuojamas pagal užpraeitų metų draudžiamąsias pajamas. Patvirtinus praeitų metų draudžiamąsias pajamas, paskirtoji pensija, atsižvelgiant į šias pajamas, perskaičiuojama nuo pensijos paskyrimo dienos, jeigu pensijos gavėjui tai naudinga.

3. Jei naudinga asmens draudžiamųjų pajamų koeficientą apskaičiuoti pagal asmens išėjimo į pensiją metais gautas draudžiamąsias pajamas, šių metų koeficientas apskaičiuojamas asmens išėjimo į pensiją metais gautas draudžiamąsias pajamas dalijant iš tiek mėnesių, kiek tais metais asmeniui įskaitoma į stažą, ir iš patvirtintų einamųjų metų draudžiamųjų pajamų. Patvirtinus išėjimo į pensiją metų draudžiamąsias pajamas, asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas, atsižvelgiant į šias pajamas, perskaičiuojamas nuo pensijos paskyrimo dienos, jeigu pensijos gavėjui tai naudinga.

4. Jei asmuo, šio įstatymo nustatyta tvarka privalomai draudžiamas valstybiniu socialiniu pensijų draudimu pagrindinei ir papildomai pensijos daliai gauti, pagal Pensijų sistemos reformos įstatymą pasirinko dalyvavimą pensijų kaupime, apskaičiuojant jam senatvės pensijos dydį jo metinis draudžiamųjų pajamų koeficientas už kiekvienus dalyvavimo pensijų kaupime metus apskaičiuojamas metinį draudžiamųjų pajamų koeficientą, apskaičiuotą pagal šio straipsnio 1 dalį, dauginant iš dydžio c , apskaičiuojamo pagal formulę $c = (t_p - t_k) / t_p$. Joje:

t_p – tų metų valstybinio pensijų socialinio draudimo įmokos tarifo dalis, skirta valstybinės socialinio draudimo senatvės pensijos papildomai daliai, nustatyta Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatyme;

t_k – tų metų kaupiamosios pensijų įmokos tarifas, nustatytas Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatyme.

5. Jeigu tais metais, už kuriuos apskaičiuojamas metinis draudžiamųjų pajamų koeficientas, šio straipsnio 4 dalyje nurodyti asmenys gavo (gauna) valstybinio socialinio draudimo pašalpas ir nedarbo socialinio draudimo išmokas, iš dydžio c (šio straipsnio 4 dalis) dauginama tų metų asmens pajamų, nuo kurių buvo įmokėtos ar turėjo būti įmokėtos privalomos valstybinio socialinio pensijų draudimo įmokos, suma. Prie gautos sumos pridedamos tais metais gautos valstybinio socialinio draudimo pašalpos ir nedarbo socialinio draudimo išmokos, o po to metinis draudžiamųjų pajamų koeficientas apskaičiuojamas šio straipsnio 1–3 dalyse nustatyta tvarka.

18 straipsnis. Metinio draudžiamųjų pajamų koeficiento apskaičiavimas už laiką, kurį asmuo gavo valstybinę socialinio draudimo invalidumo ar netekto darbingumo pensiją

Kalendorinių ar išėjimo į senatvės pensiją metų, kuriais asmuo gavo invalidumo ar netekto darbingumo pensiją, metinis draudžiamųjų pajamų koeficientas apskaičiuojamas taip:

1) jeigu tais metais asmuo turėjo draudžiamųjų pajamų (14 straipsnis), pasirenkamos didesnės pajamos: arba asmens tais metais turėtų draudžiamųjų pajamų suma (pensijų kaupimo dalyviams ši suma dauginama iš šio įstatymo 17 straipsnio 4 dalyje nurodyto dydžio c , prireikus taikant 17 straipsnio 5 dalies nuostatas), arba šio įstatymo 15 straipsnyje nustatyta tvarka apskaičiuotos pakaitinės pajamos. Pasirinktos didesnės pajamos dalijamos iš tiek mėnesių, kiek tais metais asmeniui įskaitoma į stažą, ir iš tų metų draudžiamųjų pajamų (vidutinių tų metų mėnesinių draudžiamųjų pajamų);

2) jeigu tais metais asmuo neturėjo draudžiamųjų pajamų (14 straipsnis), asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas apskaičiuojamas pagal pakaitines pajamas (15 straipsnis), kurios dalijamos iš tiek mėnesių, kiek tais metais asmeniui įskaitoma į stažą, ir iš tų metų draudžiamųjų pajamų (vidutinių tų metų mėnesinių draudžiamųjų pajamų).

19 straipsnis. Asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas

1. Apdraustojo asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas apskaičiuojamas kaip svertinis metinių koeficientų vidurkis pagal dvidešimt penkerius to asmens pasirinktus palankiausius kalendorinius jo valstybinio socialinio pensijų draudimo stažo, įgyto dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu, metus po 1994 m. sausio 1 d. Šios nuostatos įsigaliojimo tvarka nustatoma šio įstatymo 56 straipsnyje.

2. Jei asmens valstybinio socialinio pensijų draudimo stažas, įgytas dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu, mažesnis už metų skaičių, nurodytą šio straipsnio 1 dalyje, asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas apskaičiuojamas pagal turimą stažą.

3. Jei asmens stažą sudaro tik stažas, įgytas išėjimo į pensiją mėnesį, draudžiamųjų pajamų koeficientu laikomas apdraustam asmeniui darbo arba kitokia sutartimi nustatyto darbo užmokesčio per mėnesį santykis su išėjimo į pensiją mėnesį galiojančiomis einamųjų metų draudžiamosiomis pajamomis. Jei darbo užmokestis nebuvo nustatytas, laikoma, kad jis lygus tą mėnesį galiojusiai didžiausiai pagal dydį minimaliajai mėnesinei algai, nustatytai Vyriausybės nutarimu.

II SKYRIUS

VALSTYBINĖS SOCIALINIO DRAUDIMO SENATVĖS PENSIJOS

20 straipsnis. Teisė gauti valstybinę socialinio draudimo senatvės pensiją

1. Asmuo įgyja teisę gauti valstybinę socialinio draudimo senatvės pensiją, kai jis atitinka visas šias sąlygas:

- 1) sukanka šio įstatymo nustatytą senatvės pensijos amžių;
- 2) turi minimalų valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą, nustatytą senatvės pensijai.

2. Asmuo turi atitikti šio straipsnio 1 dalies 2 punkto reikalavimus senatvės pensijos amžiaus sukakties dieną arba kreipimosi dėl pensijos dieną, kai pensijos kreipiamasi jau sukakus pensijos amžių.

21 straipsnis. Senatvės pensijos amžius

1. Senatvės pensijos amžius nustatomas: moterims – 60 metų, vyrams – 62 metai ir 6 mėnesiai.

2. Šio straipsnio įsigaliojimo tvarka nustatoma šio įstatymo 57 straipsnio 2 dalyje.

22 straipsnis. Minimalus ir būtinasis draudimo stažas senatvės pensijai

1. Minimalus valstybinio socialinio pensijų draudimo stažas valstybinei socialinio draudimo senatvės pensijai yra 15 metų.

2. Būtinasis valstybinio socialinio pensijų draudimo stažas valstybinei socialinio draudimo senatvės pensijai nuo 1999 m. sausio 1 d. vyrams ir nuo 2004 m. sausio 1 d. moterims yra 30 metų.

23 straipsnis. Valstybinės socialinio draudimo senatvės pensijos pagrindinės dalies dydis

1. Pagrindinė valstybinės socialinio draudimo senatvės pensijos dalis lygi valstybinei socialinio draudimo bazinei pensijai, kai asmuo turi būtinąjį senatvės pensijai valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą.

2. Jei asmuo neturi būtinąjį senatvės pensijai valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą, bet turi minimalų valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą senatvės pensijai, pagrindinė valstybinės socialinio draudimo senatvės pensijos dalis apskaičiuojama proporcingai turimam stažui, dauginant bazinę pensiją iš asmens turimo stažo ir dalijant iš būtinąjo.

24 straipsnis. Valstybinės socialinio draudimo pensijos papildomos dalies dydis

Valstybinės socialinio draudimo senatvės pensijos papildoma dalis apskaičiuojama asmenims, turintiems teisę gauti valstybinę socialinio draudimo senatvės pensiją ir turintiems

valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą, įgytą dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu, pagal formulę $0,005 \times S \times K \times D$. Joje:

S – asmens valstybinio socialinio pensijų draudimo stažas, įgytas dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu;

K – asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas (19 straipsnis);

D – Vyriausybės patvirtintos einamųjų metų draudžiamosios pajamos, galiojančios tą mėnesį, už kurį mokama pensija.

25 straipsnis. Valstybinės socialinio draudimo senatvės pensijos apskaičiavimas asmeniui, gavusiam valstybinę socialinio draudimo senatvės pensiją pagal Valstybinių socialinio draudimo senatvės pensijų išankstinio mokėjimo įstatymą

Asmeniui, gavusiam valstybinę socialinio draudimo senatvės pensiją pagal Valstybinių socialinio draudimo senatvės pensijų išankstinio mokėjimo įstatymą (toliau – išankstinė senatvės pensija), šio įstatymo nustatyta tvarka apskaičiuotos valstybinės socialinio draudimo senatvės pensijos dydis mažinamas dydžiu, kurį sudaro apskaičiuotos pensijos 0,4 procento, padauginto iš pilnų mėnesių, kuriuos asmuo gavo išankstinę senatvės pensiją, skaičiaus.

26 straipsnis. Amžiaus ir būtinojo stažo sumažinimas asmenims, sergantiems hipofiziniu nanizmu

Asmenims, sergantiems hipofiziniu nanizmu (liliputams), senatvės pensijos amžius nustatomas 15 metų mažesnis už nurodytą 21 straipsnyje, o būtinas ir minimalus draudimo stažas – 10 metų mažesnis už nurodytą 22 straipsnyje.

27 straipsnis. Senatvės pensijos padidinimas dėl atidėto kreipimosi

1. Jei asmuo tam tikru metu įgyja teisę gauti valstybinę socialinio draudimo senatvės pensiją pagal šį įstatymą ir turi būtinąjį valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą, bet pensijos neima ir kreipiasi dėl jos vėliau, tai pensija jam apskaičiuojama pagal duomenis kreipimosi metu ir didinama 4 procentais apskaičiuoto dydžio už kiekvienus pilnus metus, praėjusius nuo dienos, kai jis įgijo teisę gauti senatvės pensiją turėdamas būtinąjį stažą.

2. Gaunančiam senatvės pensiją ir turinčiam būtinąjį valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą asmeniui jo prašymu pensijos mokėjimas gali būti atidėtas. Šiuo atveju pensija jam iš naujo apskaičiuojama pagal duomenis kreipimosi metu ir didinama 4 procentais apskaičiuoto dydžio už kiekvienus pilnus metus, praėjusius nuo mokėjimo atidėjimo dienos.

3. Atidėjus pensijos mokėjimą ne pilniems metams, už paskutinių nepilnų atidėjimo metų mėnesius pensija išmokama, bet nedidinama.

4. Atidėjus kreipimąsi dėl pensijos daugiau negu 5 metams, pensija didinama tik už 5 atidėjimo metus.

5. Valstybinio socialinio draudimo fondo tarybos sprendimu gali būti nustatytas didesnis pensijos didinimo dėl atidėto kreipimosi procentas.

III SKYRIUS

VALSTYBINĖS SOCIALINIO DRAUDIMO NETEKTO DARBINGUMO PENSIJOS

28 straipsnis. Teisė gauti valstybinę socialinio draudimo netekto darbingumo pensiją

Teisę gauti valstybinę socialinio draudimo netekto darbingumo pensiją turi asmenys, kuriems Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo nustatyta tvarka nustatytas darbingumo lygis ir kurie pripažinti nedarbingais arba iš dalies darbingais (toliau – nedarbingi arba iš dalies darbingi asmenys), jeigu šie asmenys atitinka šio įstatymo 30 ir 31 straipsniuose nustatytas sąlygas.

29 straipsnis. Darbingumo lygio ir netekto darbingumo procentų nustatymas

1. Asmens darbingumo lygį, jo priežastį, atsiradimo laiką, terminą ir asmens netekto darbingumo procentus nustato Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau šiame straipsnyje – Tarnyba). Netekto darbingumo procentai įrašomi asmeniui išduodamame darbingumo lygio pažymėjime.

2. Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba teisės aktų nustatyta tvarka turi teisę ginčyti Tarnybos sprendimus dėl darbingumo lygio, jo priežasties, atsiradimo laiko ir termino.

30 straipsnis. Netekto darbingumo pensijos skyrimo sąlygos

1. Asmuo, kuriam pirmą kartą nustatomas darbingumo lygis ir kuris pripažįstamas nedarbingu arba iš dalies darbingu, įgyja teisę gauti valstybinę socialinio draudimo netekto darbingumo pensiją, jeigu pripažinimo nedarbingu arba iš dalies darbingu dieną jis turi minimalų valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą netekto darbingumo pensijai.

2. Asmuo, neturėjęs teisės gauti valstybinės socialinio draudimo netekto darbingumo pensijos pagal šio straipsnio 1 dalyje nurodytą sąlygą, įgyja teisę ją gauti tuo atveju, jeigu jis minimalų valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą netekto darbingumo pensijai turi pripažinimo nedarbingu arba iš dalies darbingu, pakartotinai jį tikrinant, dieną arba kreipimosi dėl pensijos dieną.

31 straipsnis. Minimalus ir būtinasis valstybinio socialinio pensijų draudimo stažas netekto darbingumo pensijai

1. Asmenims, kurie pripažinti nedarbingais arba iš dalies darbingais, nustatomas toks minimalus valstybinio socialinio pensijų draudimo stažas netekto darbingumo pensijai: kol asmeniui sukanka 22 metai, – 2 mėnesiai, sukakus 22 metams, minimalus stažas kasmet didinamas 2 mėnesiais per metus, sukakus 38 metams, minimalus stažas kasmet didinamas šešiais mėnesiais per metus, bet negali viršyti minimalaus stažo, nustatyto senatvės pensijai.

2. Būtinasis valstybinio socialinio pensijų draudimo stažas netekto darbingumo pensijai nustatomas taip: kol asmeniui sukanka 24 metai, – vieni metai, sukakus 24 metams, būtinasis stažas kasmet didinamas 4 mėnesiais per metus, sukakus 38 metams, būtinasis stažas kasmet didinamas vienais metais per metus, bet negali viršyti būtinąjo stažo, nustatyto senatvės pensijai.

32 straipsnis. Valstybinės socialinio draudimo netekto darbingumo pensijos apskaičiavimas ir dydis

1. Valstybinė socialinio draudimo netekto darbingumo pensija turintiems teisę gauti šią pensiją asmenims apskaičiuojama sudedant pagrindinę ir papildomą netekto darbingumo pensijos dalis. Apskaičiuojant netekto darbingumo pensijos papildomą dalį, nedarbo socialinio draudimo išmokų (iki 2005 m. sausio 1 d. – bedarbio pašalpų) gavimo laikas (8 straipsnio 2 dalies 2 punktas) įskaitomas į valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą, o įskaitytu į stažą bedarbystės laikotarpiu gautos nedarbo socialinio draudimo išmokos (iki 2005 m. sausio 1 d. – bedarbio pašalpos) – į asmens draudžiamąsias pajamas (14 straipsnis), jeigu asmeniui tai naudinga. Tokios pat nuostatos laikomasi ir tuo atveju, kai asmuo gavo nedarbo socialinio draudimo išmoką išėjimo į netekto darbingumo pensiją metais.

2. Asmenų, netekusių 75–100 procentų darbingumo, turinčių būtinąjį valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą netekto darbingumo pensijai, pagrindinė netekto darbingumo pensijos dalis yra lygi 1,5 bazinės pensijos, o asmenų, netekusių 60–70 procentų darbingumo, – bazinei pensijai. Jei asmuo turi mažesnę nei būtinąjį stažą, pagrindinė jo netekto darbingumo pensijos dalis apskaičiuojama dauginant 1,5 bazinės pensijos dydį asmenims, netekusiems 75–100 procentų

darbingumo, bei bazinės pensijos dydį asmenims, netekusiems 60–70 procentų darbingumo, iš turimo stažo ir dalijant iš būtinojo stažo.

3. Papildoma netekto darbingumo pensijos dalis apskaičiuojama asmenims, turintiems valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą, įgytą dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu, taip pat kaip ir papildoma valstybinės socialinio draudimo senatvės pensijos dalis (24 straipsnis), įskaitant į stažą:

1) visą asmens turimą valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą, įgytą dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu (8 straipsnio 2 ir 3 dalys bei 54 straipsnio 1 dalis ir 2 dalies 1–9 punktai);

2) asmeniui trūkstamą iki jam nustatyto senatvės pensijos amžiaus (21 ir 57 straipsniai) metų skaičių. Jei asmens valstybinio socialinio pensijų draudimo stažas, įgytas dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu, mažesnis už būtinajį netekto darbingumo pensijai stažą (31 straipsnis), į stažą įskaitomas ne visas trūkstamas iki senatvės pensijos amžiaus metų skaičius, o proporcingai mažesnė jo dalis, kuri gaunama dauginant trūkstamą iki senatvės pensijos amžiaus metų skaičių iš asmens turimo valstybinio socialinio pensijų draudimo stažo, įgyto dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu, ir dalijant iš būtinojo netekto darbingumo pensijai stažo.

4. Valstybinė socialinio draudimo netekto darbingumo pensija asmenims, netekusiems 45–55 procentų darbingumo, apskaičiuojama taip kaip asmenims, netekusiems 60–70 procentų darbingumo, o po to mažinama 50 procentų.

33 straipsnis. Valstybinės socialinio draudimo netekto darbingumo pensijos apskaičiavimas asmeniui, gavusiam išankstinę senatvės pensiją

Asmeniui, kuris išankstinę senatvės pensiją buvo gavęs anksčiau arba kuriam valstybinė socialinio draudimo netekto darbingumo pensija skiriama išankstinės senatvės pensijos gavimo laikotarpiu, netekto darbingumo pensija apskaičiuojama šio įstatymo nustatyta tvarka, nemažinant jos dydžio dėl to, kad asmuo iki netekto darbingumo pensijos paskyrimo gavo išankstinę senatvės pensiją.

IV SKYRIUS VALSTYBINĖS SOCIALINIO DRAUDIMO NAŠLIŲ IR NAŠLAIČIŲ (MAITINTOJO NETEKIMO) PENSIJOS

34 straipsnis. Teisė gauti našlių ar našlaičių pensiją

1. Teisę gauti valstybinę socialinio draudimo našlių ar našlaičių pensiją turi šiame įstatyme nurodyti mirusiojo (arba nustatyta tvarka pripažinto mirusiu ar nežinia kur esančiu), drausto valstybiniu socialiniu pensijų draudimu, asmens sutuoktinis bei vaikai, taip pat jiems prilyginti asmenys, jei miręs asmuo buvo įgijęs šio įstatymo nustatytą teisę gauti valstybinę socialinio draudimo netekto darbingumo (iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidumo) pensiją ar senatvės pensiją arba vieną iš šių pensijų gavo. Jeigu asmuo iki mirties vienos iš nurodytų pensijų negavo, laikoma, kad jis buvo įgijęs teisę gauti netekto darbingumo (iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidumo) arba senatvės pensiją (priklausomai nuo jo amžiaus), jeigu mirties dieną turėjo šiai pensijai skirti minimalų valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą. Našlė arba našlys, neturėję su mirusiu sutuoktiniu vaikų, turi teisę gauti pensiją tik tuo atveju, jei nuo santuokos įregistravimo nustatyta tvarka iki sutuoktinio mirties dienos praėjo ne mažiau kaip 5 metai.

2. Našlių ir našlaičių pensija neskiriama, o paskirtosios mokėjimas nutraukiamas asmenims, teismo nuosprendžiu pripažintiems kaltais už tyčinio nusikaltimo mirusiajam, už kurį ši pensija skiriama ar paskirta, padarymą.

35 straipsnis. Asmenys, turintys teisę gauti našlių pensiją

1. Teisę gauti valstybinę socialinio draudimo našlių pensiją turi vienas iš šių asmenų:

1) našlė arba našlys, auginantys mirusio asmens vaikus (įvaikius) iki 18 metų (bendrojo lavinimo ir profesinių mokyklų dieninių skyrių moksleivius – iki šių mokyklų baigimo, bet ne ilgiau, negu kol jiems sukaks 19 metų), taip pat slaugantys namuose mirusiojo vaikus (įvaikius), kuriems nustatyta 75–100 procentų netekto darbingumo (iki 2005 m. liepos 1 d. – I invalidumo grupė), jeigu šie vaikai (įvaikiai) buvo pripažinti neįgaliaisiais (iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidais) iki jiems sukankant 18 metų ir jeigu jiems mokama valstybinė socialinio draudimo našlaičių ar šalpos našlaičių pensija;

2) našlė arba našlys, kurie sukako senatvės pensijos amžių ar buvo pripažinti nedarbingais ar iš dalies darbingais (iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidais) tuo metu, kai augino mirusio asmens vaikus (įvaikius) iki 18 metų (bendrojo lavinimo ir profesinių mokyklų dieninių skyrių moksleivius – iki šių mokyklų baigimo, bet ne ilgiau, negu kol jiems sukaks 19 metų), taip pat slaugė namuose mirusiojo vaikus (įvaikius), kuriems nustatyta 75–100 procentų netekto darbingumo (iki 2005 m. liepos 1 d. – I invalidumo grupė), jeigu šie vaikai (įvaikiai) buvo pripažinti neįgaliaisiais (iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidais) iki jiems sukankant 18 metų ir jeigu jiems mokama valstybinė socialinio draudimo našlaičių ar šalpos našlaičių pensija. Teisė gauti našlių pensiją išlieka, kai po našlių pensijos paskyrimo darbingais pripažinti našlė arba našlys vėl pripažįstami nedarbingais ar iš dalies darbingais nepraėjus 3 metams nuo dienos, kurią buvo nutrauktas našlių pensijos mokėjimas, taip pat kai nedarbingu ar iš dalies darbingu (iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidu) pripažinti našlė arba našlys senatvės pensijos amžių sukanka našlių pensijos gavimo laikotarpiu;

3) našlė arba našlys, kurie sukako senatvės pensijos amžių ar buvo pripažinti nedarbingais ar iš dalies darbingais (iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidais) iki sutuoktinio mirties arba sukako tokį amžių ar pripažinti nedarbingais ar iš dalies darbingais (iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidais) per 5 metus po sutuoktinio mirties. Teisė gauti našlių pensiją išlieka, kai po našlių pensijos paskyrimo darbingais pripažinti našlė arba našlys vėl pripažįstami nedarbingais ar iš dalies darbingais nepraėjus 3 metams nuo dienos, kurią buvo nutrauktas našlių pensijos mokėjimas, bei kai nedarbingu ar iš dalies darbingu (iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidu) pripažinti našlė arba našlys senatvės pensijos amžių sukanka našlių pensijos gavimo laikotarpiu, nepaisant to, kad po sutuoktinio mirties dienos praėjo daugiau kaip 5 metai. Našlė arba našlys, neturėję su mirusiu sutuoktiniu vaikų, turi teisę gauti pensiją tik tuo atveju, jei nuo santuokos įregistravimo nustatyta tvarka iki sutuoktinio mirties dienos praėjo ne mažiau kaip 5 metai;

4) faktinis sutuoktinis, jei turėjo su mirusiuoju vaikų, kuriuos augina iki 18 metų (bendrojo lavinimo ir profesinių mokyklų dieninių skyrių moksleivius – iki šių mokyklų baigimo, bet ne ilgiau, negu kol jiems sukaks 19 metų) arba kuriuos slaugo namuose dėl to, kad jiems nustatyta 75–100 procentų netekto darbingumo (iki 2005 m. liepos 1 d. – I invalidumo grupė), jeigu šie vaikai buvo pripažinti neįgaliaisiais (iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidais) iki jiems sukankant 18 metų ir jeigu jiems mokama valstybinė socialinio draudimo našlaičių ar šalpos našlaičių pensija, taip pat jeigu nėra mirusio asmens sutuoktinio, kuriam gali būti paskirta našlių pensija.

2. Jei nėra šio straipsnio 1 dalyje išvardytų asmenų, teisę gauti našlių pensiją turi Civilinio kodekso nustatyta tvarka pripažintas globėju (rūpintoju) asmuo, auginantis mirusio asmens vaikus (įvaikius) iki 18 metų (bendrojo lavinimo ir profesinių mokyklų dieninių skyrių moksleivius – iki šių mokyklų baigimo, bet ne ilgiau, negu kol jiems sukaks 19 metų), taip pat nustatyta tvarka pripažintas globėju asmuo, slaugantis namuose mirusiojo vaikus (įvaikius), kuriems nustatyta 75–100 procentų netekto darbingumo (iki 2005 m. liepos 1 d. – I invalidumo grupė), jeigu šie vaikai (įvaikiai) buvo pripažinti neįgaliaisiais (iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidais) iki jiems sukankant 18 metų ir jeigu jiems mokama valstybinė socialinio draudimo našlaičių ar šalpos našlaičių pensija.

3. Našlei ar našliui, taip pat faktiniam sutuoktiniui, gaunančiam našlių pensiją, pensijos mokėjimas nutraukiamas dar kartą susituokus. Asmeniui, turinčiam teisę gauti kelias našlių pensijas, jo pasirinkimu skiriama ir mokama tik viena iš jų.

36 straipsnis. Asmenys, turintys teisę gauti našlaičių pensiją

1. Teisę gauti valstybinę socialinio draudimo našlaičių pensiją turi mirusiojo vaikai ir įvaikiai iki 18 metų, taip pat vyresni, jeigu jie pripažinti neįgaliaisiais (iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidais) iki 18 metų ir jeigu jie visą laiką nuo 18 metų sukakties yra nedarbingi ar iš dalies darbingi (invalidai). Mirusiojo posūniai ir podukros, kurie buvo mirusiojo patėvio (pamotės) išlaikomi ir iki jo mirties neturėjo teisės gauti našlaičių pensijos už tėvus, turi teisę gauti valstybinę socialinio draudimo našlaičių pensiją tokiomis pat sąlygomis kaip ir mirusiojo vaikai.

2. Nustatyta tvarka įregistruotų aukštųjų, aukštesniųjų, profesinių bei bendrojo lavinimo mokyklų dieninių skyrių studentai ir moksleiviai turi teisę gauti našlaičių pensiją iki šių mokyklų baigimo, bet ne ilgiau, negu kol jiems sukaks 24 metai.

3. Mirusiojo vaikams, turintiems teisę gauti našlaičių pensiją, ši teisė išlieka ir tada, kai juos kas nors įvaikina.

37 straipsnis. Našlių ir našlaičių pensijos dydis

1. Asmeniui, turinčiam teisę gauti našlių pensiją (35 straipsnis), ši pensija skiriama 20 procentų mirusiam asmeniui galėjusios priklausyti valstybinės socialinio draudimo netekto darbingumo pensijos dydžio (32 straipsnis), nustatyto asmenims, netekusiems 60–70 procentų darbingumo (iki 2005 m. liepos 1 d. – II grupės invalidumo pensijos dydžio), arba galėjusios priklausyti valstybinės socialinio draudimo senatvės pensijos, jeigu miręs asmuo jau buvo sukakęs senatvės pensijos amžių. Šis dydis apskaičiuojamas pagal 2002 metų kovo mėnesį buvusį valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydį ir 2002 metų kovo mėnesį galiojusias vidutines mėnesines draudžiamąsias pajamas. Jeigu pagal 35 straipsnio 2 dalį teisę gauti našlių pensiją turi keli globėjai (rūpintojai), kiekvienam skiriama po lygiai, bet ne daugiau kaip 20 procentų viso šioje dalyje nustatyta tvarka apskaičiuotos netekto darbingumo pensijos (iki 2005 m. liepos 1 d. – II grupės invalidumo pensijos) dydžio. Patvirtinus naują, didesnę, valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydį ar naujas, didesnes, einamųjų metų draudžiamąsias pajamas, našlių pensijos nedidinamos.

2. Asmeniui, turinčiam teisę gauti našlaičių pensiją (36 straipsnis), našlaičių pensija skiriama 30 procentų mirusiam asmeniui galėjusios priklausyti valstybinės socialinio draudimo netekto darbingumo pensijos dydžio (32 straipsnis), nustatyto asmenims, netekusiems 60–70 procentų darbingumo (iki 2005 m. liepos 1 d. – II grupės invalidumo pensijos dydžio), arba mirusiajam galėjusios priklausyti valstybinės socialinio draudimo senatvės pensijos, jeigu jis jau buvo sukakęs senatvės pensijos amžių, jeigu teisę gauti našlaičių pensiją turi vienas vaikas. Jei tokią teisę turi daugiau vaikų, kiekvienam skiriama po lygiai, bet ne daugiau kaip po 30 procentų ir ne daugiau kaip 80 procentų viso apskaičiuotos netekto darbingumo ar senatvės pensijos dydžio. Tuo atveju, kai nėra asmenų, turinčių teisę gauti našlių pensiją, kiekvienam našlaičiui skiriama po lygiai, bet ne daugiau kaip po 30 procentų apskaičiuotos netekto darbingumo pensijos dydžio, nustatyto asmenims, netekusiems 60–70 procentų darbingumo (iki 2005 m. liepos 1 d. – II grupės invalidumo pensijos), arba senatvės pensijos (priklausomai nuo mirusiojo amžiaus) dydžio ir ne daugiau kaip 100 procentų šios pensijos dydžio. Patvirtinus naują, didesnę, valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydį ar naujas, didesnes, einamųjų metų draudžiamąsias pajamas, našlaičių pensijos yra atitinkamai didinamos.

3. Senatvės, netekto darbingumo ar invalidumo pensijos gavėjui mirus, valstybinės socialinio draudimo našlių pensijos dydžiui (šio straipsnio 1 dalis) nustatyti atitinkamai naudojamas mirusiajam paskirtos senatvės, netekto darbingumo ar invalidumo pensijos dydis,

apskaičiuotas pagal 2002 metų kovo mėnesį buvusį valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydį ir 2002 metų kovo mėnesį galiojusias vidutines mėnesines draudžiamąsias pajamas. Šiais atvejais netaikomas šio įstatymo 32 straipsnio 4 dalyje nustatytas netekto darbingumo pensijos, apskaičiuotos asmenims, netekusiems 45–55 procentų darbingumo (iki 2005 m. liepos 1 d. – III grupės invalidumo pensijos), mažinimas. Patvirtinus naują, didesnę, valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydį ar naujas, didesnes, einamųjų metų draudžiamąsias pajamas, našlių pensijos nedidindamos.

4. Senatvės, netekto darbingumo ar invalidumo pensijos gavėjui mirus, valstybinės socialinio draudimo našlaičių pensijos apskaičiuojamos pagal mirusiojo gautos senatvės, netekto darbingumo ar invalidumo pensijos dydį šio straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka. Šiais atvejais netaikomas šio įstatymo 32 straipsnio 4 dalyje nustatytas netekto darbingumo pensijos, apskaičiuotos asmenims, netekusiems 45–55 procentų darbingumo (iki 2005 m. liepos 1 d. – III grupės invalidumo pensijos), mažinimas. Patvirtinus naują, didesnę, valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydį ar naujas, didesnes, einamųjų metų draudžiamąsias pajamas, našlaičių pensijos yra atitinkamai didindamos.

38 straipsnis. Našlių ir našlaičių pensijos apskaičiavimas mirus asmeniui, išankstinę senatvės pensiją gavusiam iki mirties dienos ar anksčiau

1. Mirus asmeniui, kuris iki mirties dienos gavo išankstinę senatvės pensiją, valstybinė socialinio draudimo našlių ir našlaičių pensija turintiems teisę ją gauti asmenims (šio įstatymo 35 ir 36 straipsniai) skiriama atsižvelgiant į mirusiojo gautos išankstinės senatvės pensijos dydį ir apskaičiuojama šio įstatymo 37 straipsnyje nustatyta tvarka.

2. Mirus asmeniui, kuris išankstinę senatvės pensiją buvo gavęs anksčiau, valstybinė socialinio draudimo našlių ir našlaičių pensija turintiems teisę ją gauti asmenims (šio įstatymo 35 ir 36 straipsniai) skiriama atsižvelgiant į mirusiojo gautos valstybinės socialinio draudimo senatvės ar invalidumo, ar netekto darbingumo pensijos dydį arba į galėjusios asmeniui priklausyti senatvės ar netekto darbingumo pensijos dydį (priklausomai nuo jo amžiaus). Šie dydžiai apskaičiuojami šio įstatymo nustatyta tvarka (23, 24, 25, 32, 33, 37 straipsniai).

39 straipsnis. Našlaičių, netekusių abiejų tėvų, pensijos apskaičiavimas

Našlaičiams (36 straipsnis), netekusiems abiejų tėvų, valstybinės socialinio draudimo našlaičių pensijos dydį sudaro suma, gauta apskaičiavus našlaičių pensiją už kiekvieną iš mirusių tėvų atskirai.

V SKYRIUS

**VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ
SKYRIMAS, MOKĖJIMAS IR GINČŲ DĖL PENSIJŲ NAGRINĖJIMAS**

40 straipsnis. Valstybinių socialinio draudimo pensijų skyrimas

1. Valstybinės socialinio draudimo pensijas skiria ir moka Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritoriniai skyriai, vadovaudamiesi šiuo įstatymu bei Vyriausybės patvirtintais Valstybinių socialinio draudimo pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatais.

2. Pensijas moka Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritoriniai skyriai pagal nuolatinę arba faktinę pensininko gyvenamąją vietą. Paslaugas, susijusias su pensijų pristatymu, už sutartą kainą gali teikti pašto ir kitos įmonės konkurso tvarka. Konkursai rengiami Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka. Jeigu konkurse dalyvauja daugiau kaip viena įmonė ir jų siūloma pensijų pristatymo kaina ir kitos sąlygos vienodos, pirmenybė teikiama paštui.

3. Kreiptis dėl pensijos paskyrimo galima prieš tris mėnesius iki teisės gauti valstybinę socialinio draudimo senatvės pensiją atsiradimo arba bet kuriuo metu po teisės gauti valstybinę socialinio draudimo pensiją atsiradimo.

4. Kreipiantis dėl pensijos, privaloma pateikti visus Valstybinių socialinio draudimo pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatuose nurodytus dokumentus, būtinus pensijai paskirti.

5. Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritorinis skyrius per Valstybinių socialinio draudimo pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatuose nustatytą laiką privalo priimti sprendimą apie pensijos paskyrimą arba apie atsisakymą paskirti pensiją ir apie sprendimą pranešti pareiškėjui. Atsisakius skirti pensiją, privaloma nurodyti atsisakymo priežastį.

41 straipsnis. Pensijos skyrimo ir mokėjimo terminai

1. Pagal šį įstatymą valstybinė socialinio draudimo pensija skiriama ir mokama nuo teisės gauti pensiją atsiradimo dienos, tačiau ne daugiau kaip už 12 mėnesių iki dokumentų pensijai skirti gavimo Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritoriniame skyriuje dienos.

2. Atidėjus kreipimąsi dėl valstybinės socialinio draudimo senatvės pensijos, taikoma šio įstatymo 27 straipsnyje nustatyta mokėjimo tvarka.

3. Valstybinės socialinio draudimo pensijos skiriamos iki gyvos galvos arba laikotarpiui, kuriam pensijos gavėjui pagal šį įstatymą išlieka teisė gauti paskirtą pensiją. Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritorinis skyrius, mokantis pensiją, privalo iš anksto informuoti pensininką apie pensijos skyrimo termino pasibaigimą.

4. Pasibaigus pensijos skyrimo terminui, ją mokėti nutraukiama, jei pensijos gavėjas praranda teisę ją gauti. Jei pensijos gavėjas dėl pateisinamos priežasties pavėluotai kreipiasi dėl pensijos mokėjimo pratęsimo, pensija nepriskaičiuojant palūkanų išmokama už visą laiką, bet ne ilgiau kaip už 3 metus, kai jos mokėjimas buvo nutrauktas, o pensijos gavėjui teisė gauti pensiją buvo išlikusi. Jei pateisinamos priežasties nėra, bet teisė gauti pensiją išlieka, pensijos mokėjimas atnaujinamas nuo dokumentų dėl pensijos mokėjimo pratęsimo pateikimo dienos.

5. Pensininkui mirus, pensija išmokama jį palaidojusiems asmenims už mirties mėnesį, jeigu ji dar nebuvo išmokėta, ir dar paskirtos pensijos dydžio už du mėnesius.

42 straipsnis. Pensijos skyrimas iš naujo

1. Senatvės ar netekto darbingumo pensija gali būti paskirta iš naujo pagal naujus duomenis pensijos gavėjo prašymu, kai jis įgyja papildomą, ne mažesnę kaip 2 metų valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą dirbdamas pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu (8 straipsnio 2 ir 3 dalys).

2. Jeigu senatvės ar netekto darbingumo pensijos gavėjas, kuriam pagal šio įstatymo nuostatas buvo paskirta pensija turint minimalų, bet neturint būtinojo stažo, po pensijos paskyrimo dirbdamas pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu (8 straipsnio 2 ir 3 dalys) arba dirbdamas savarankiškai (8 straipsnio 5 ir 6 dalys) įgyja būtinąjį stažą, jo prašymu senatvės ar netekto darbingumo pensija jam gali būti skiriama iš naujo, nepaisant to, kad po pensijos paskyrimo jo įgytas valstybinio socialinio pensijų draudimo stažas buvo mažesnis kaip 2 metai.

3. Šio straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatos atitinkamai taikomos skiriant netekto darbingumo pensijas nesukakusiems senatvės pensijos amžiaus invalidumo pensijų gavėjams vietoj šio įstatymo nustatyta tvarka jiems toliau mokamų invalidumo pensijų. Šiais atvejais netekto darbingumo pensijos iš naujo pagal naujus duomenis skiriamos: I grupės invalidams – kaip asmenims, netekusiems 75–100 procentų darbingumo, II grupės invalidams – kaip asmenims, netekusiems 60–70 procentų darbingumo, III grupės invalidams – kaip asmenims, netekusiems 45–55 procentų darbingumo. Šioje dalyje nurodytu būdu paskirtos netekto darbingumo pensijos mokamos iki asmenims nustatyto invalidumo termino pabaigos. Sukakusiems senatvės pensijos amžių invalidumo pensijų gavėjams netekto darbingumo pensijos neskiriamos. Jų pageidavimu vietoj

invalidumo pensijos skiriama senatvės pensija pagal naujus stažo ir uždarbio duomenis arba toliau mokama invalidumo pensija iki nustatyto invalidumo termino pabaigos.

4. Jei asmeniui nustatomi didesni netekto darbingumo procentai, valstybinė socialinio draudimo netekto darbingumo pensija asmens pageidavimu skiriama iš naujo pagal naujus duomenis arba mokama pagal ankstesnius stažo ir uždarbio duomenis, didinant ją dvigubai (vietoje 45–55 procentų netekto darbingumo ar vietoje III invalidumo grupės nustačius 60–70 procentų netekto darbingumo) arba pradedant mokėti 1,5 bazinės pensijos dydžio (neturintiems būtinąjo stažo – proporcingai turimam stažui) pagrindinę pensijos dalį (vietoje 60–70 procentų netekto darbingumo ar vietoje II invalidumo grupės nustačius 75–100 procentų netekto darbingumo). Jei nustatomi mažesni netekto darbingumo procentai, valstybinė socialinio draudimo netekto darbingumo pensija neskiriama iš naujo, o mokama pagal ankstesnius stažo ir uždarbio duomenis pradedant mokėti bazinės pensijos dydžio (neturintiems būtinąjo stažo – proporcingai turimam stažui) pagrindinę pensijos dalį (vietoje 75–100 procentų netekto darbingumo ar vietoje I invalidumo grupės nustačius 60–70 procentų netekto darbingumo) arba mokama 50 procentų mažesnė pensija (vietoje 60–70 procentų netekto darbingumo ar vietoje II invalidumo grupės nustačius 45–55 procentų netekto darbingumo). Jeigu asmeniui vietoje I invalidumo grupės nustatoma 75–100 procentų netekto darbingumo, vietoje II invalidumo grupės – 60–70 procentų netekto darbingumo, vietoje III invalidumo grupės nustačius 45–55 procentų netekto darbingumo, vietoje mokėtos invalidumo pensijos pradedama mokėti netekto darbingumo pensija šio įstatymo 32 straipsnyje nustatytą dydžių. Jeigu po pakartotinio tikrinimo asmeniui vėl nustatomi tokie pat (to paties intervalo) netekto darbingumo procentai, jam toliau mokama netekto darbingumo pensija.

43 straipsnis. Pensijos mokėjimas persikėlus gyventi į užsienį

1. Pensininkui persikėlus nuolat gyventi į kitą valstybę, paskirta pensija jam mokama, jei:
 - 1) pensininkas yra įgijęs ne mažesnę kaip minimalų valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą atitinkamos rūšies pensijai gauti dirbdamas Lietuvos įmonėse, įstaigose ar organizacijose;
 - 2) pensininkas yra reabilituotas politinis kalinys ar tremtinys, įgijęs dalį stažo kalinimo metu ar tremtyje (54 straipsnis).
2. Kitais atvejais pensija išmokama už šešis mėnesius į priekį išvykimo mėnesio dydžio, toliau ji nebemokama.
3. Lietuvos Respublikai prisijungus prie tarptautinių konvencijų arba sudarius tarptautines sutartis dėl pensijos mokėjimo, pensija mokama taip, kaip nustatyta tarptautinėse konvencijose arba sutartyse.

44 straipsnis. Pensijos permokėjimas arba neprimokėjimas

1. Valstybinės socialinio draudimo pensijos suma, laiku negauta dėl pensiją skiriančios ar mokančios įstaigos kaltės, išmokama už praėjusį laiką neapribojant koku nors terminu.
2. Pensijos gavėjas privalo pranešti Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritoriniam skyriui, kuris moka jam pensiją, apie aplinkybes, turinčias įtakos pensijos dydžiui ar mokėjimui, per 10 dienų nuo šių aplinkybių atsiradimo dienos. Jei apie tokias aplinkybes laiku nepranešus pensija yra permokama, permokėtas dydis iš gavėjo išieškomas pensiją mokančios įstaigos vadovo sprendimu.

45 straipsnis. Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigų sprendimų apskundimas

1. Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritorinių skyrių sprendimai pensijų klausimais per 3 metus nuo tos dienos, kurią asmuo sužinojo arba turėjo sužinoti apie priimtą sprendimą, gali būti apskundžiami Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai. Skundų

nagrinėjimo tvarką ir terminus nustato Valstybinių socialinio draudimo pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatai.

2. Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos ir jos teritorinių skyrių sprendimai gali būti apskundžiami teismui.

VI SKYRIUS

PASKIRTŲ PENSIJŲ MOKĖJIMO TVARKA

46 straipsnis. Pensijų, paskirtų iki 1995 m. sausio 1 d., perskaičiavimas

1. Asmenims, kuriems valstybinės socialinio draudimo senatvės ir invalidumo pensijos buvo paskirtos iki 1995 m. sausio 1 d., pensijos perskaičiuojamos pagal šį įstatymą, remiantis pensijos byloje fiksuotais stažo ir uždarbio duomenimis (49 ir 50 straipsniai). Jeigu pensijos byloje uždarbio duomenys buvo fiksuoti kelis kartus, pensijai perskaičiuoti nuo 1995 m. spalio 1 d. imamas tas fiksuotas uždarbis, kuriuo remiantis apskaičiuotas asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas yra didžiausias. Jeigu pensininkai pageidauja, jie gali papildyti pensijos byloje esančius duomenis apie valstybinio socialinio pensijų draudimo stažui prilyginamus pagal 54 straipsnio 1 dalies, 2 dalies 1–9 punktų, 3 ir 4 dalių nuostatas laikotarpius. Pageidaujantys taip pat gali pateikti kito laikotarpio duomenis apie uždarbį buvusią iki 1995 m. sausio 1 d. tvarka, patikslinta Valstybinių socialinio draudimo pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatuose. Pateikus naujus duomenis iki 1996 m. liepos 1 d., pensijos perskaičiuojamos nuo 1995 m. spalio 1 d., pateikus juos vėliau, – nuo mėnesio, einančio po dokumentų pateikimo mėnesio, pirmos dienos.

2. Asmenų, kuriems valstybinė socialinio draudimo senatvės ar invalidumo pensija buvo paskirta iki 1995 m. sausio 1 d. ir kurie po pensijos paskyrimo įgijo (įgyja) papildomą, ne mažesnę kaip 2 metų, valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą dirbdami pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu (8 straipsnio 2 ir 3 dalys, 54 straipsnio 1 dalis ir 2 dalies 1–9 punktai), pageidavimu pensija gali būti paskirta iš naujo remiantis šio įstatymo nuostatomis dėl naujai skiriamų pensijų (42 straipsnis). Remiantis nurodytomis nuostatomis, taip pat gali būti iš naujo paskirta senatvės ar netekto darbingumo pensija tiems senatvės ar invalidumo pensininkams, kuriems pensijos iki 1995 m. sausio 1 d. buvo paskirtos neturint viso tuo metu reikalaus stažo pensijai skirti ir kurie po pensijos paskyrimo dirbdami pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu (8 straipsnio 2 ir 3 dalys, 54 straipsnio 1 dalis ir 2 dalies 1–9 punktai) arba dirbdami savarankiškai (8 straipsnio 5 ir 6 dalys, 54 straipsnio 3 dalis) įgyja (įgijo) šio įstatymo nustatytą būtinąjį stažą, nepaisant to, kad po pensijos paskyrimo jų įgytas valstybinio socialinio pensijų draudimo stažas buvo mažesnis kaip 2 metai.

3. Valstybinės socialinio draudimo našlių ir našlaičių pensijos už mirusius 1995 m. sausio 1 d. ir vėliau asmenis skiriamos pagal šio įstatymo 34–39 straipsnius. Už mirusius iki 1995 m. sausio 1 d. asmenis našlių pensijos skiriamos pagal šio įstatymo 47 straipsnį, o našlaičių pensijos – pagal šio įstatymo 34, 36, 37 ir 39 straipsnius. Maitintojo netekimo pensijos pagal šį įstatymą neperskaičiuojamos ir kartu su senatvės, netekto darbingumo, invalidumo, našlių ar našlaičių pensijomis nemokamos, išskyrus našlaičio pensiją, kuri mokama kartu su maitintojo netekimo pensija už kitą mirusį iki 1995 m. sausio 1 d. tėvą (motiną). Maitintojo netekimo pensijos mokamos Valstybinių socialinio draudimo pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatuose nustatyta tvarka.

4. Išarnauto laiko pensija perskaičiuojama į valstybinę socialinio draudimo senatvės ar netekto darbingumo pensiją tik tuo atveju, jeigu jos gavėjas yra sukakęs šio įstatymo nustatytą senatvės pensijos amžių arba pripažintas nedarbingu arba iš dalies darbingu. Šiais atvejais išarnauto laiko pensija perskaičiuojama pagal išarnauto laiko pensijos byloje fiksuotus stažo ir uždarbio duomenis (49 ir 50 straipsniai). Išarnauto laiko pensijos gavėjas, kuriam ši pensija perskaičiuojama į senatvės ar netekto darbingumo pensiją, gali papildyti išarnauto laiko pensijos

byloje fiksuotus stažo duomenis, pateikdamas dokumentus apie stažą, įgytą tais laikotarpiais, kurie pagal šio įstatymo 54 straipsnio 1 dalies, 2 dalies 1–9 punktų ir 3 dalies nuostatas prilyginami valstybinio socialinio pensijų draudimo stažui. Išarnauto laiko pensijos gavėjo pageidavimu senatvės ar netekto darbingumo pensija taip pat gali būti paskirta pagal šio įstatymo nuostatas dėl naujai skiriamų pensijų arba vietoj perskaičiuotos ar iš naujo paskirtos senatvės ar invalidumo, ar netekto darbingumo pensijos toliau mokama išarnauto laiko pensija. Iki 1995 m. sausio 1 d. paskirta išarnauto laiko pensija toliau mokama ir tiems jos gavėjams, kurie nėra sukakę senatvės pensijos amžiaus arba pripažinti nedarbingais arba iš dalies darbingais (iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidais). Išarnauto laiko pensijos indeksuojamos šio įstatymo 52 straipsnyje nustatyta tvarka. Asmenims, gaunantiems senatvės ar netekto darbingumo, ar toliau mokamą invalidumo pensiją, išarnauto laiko pensija nemokama. Vidaus reikalų, Specialiųjų tyrimų tarnybos, krašto apsaugos, valstybės saugumo ir prokuratūros sistemų pareigūnų ir karių pensijų perskaičiavimo ir mokėjimo tvarką nustato Vidaus reikalų, Specialiųjų tyrimų tarnybos, valstybės saugumo, krašto apsaugos, prokuratūros, Kalėjų departamento, jam pavaldžių įstaigų bei valstybės įmonių pareigūnų ir karių valstybinių pensijų įstatymas.

47 straipsnis. Našlių pensijos už mirusius iki 1995 m. sausio 1 d. sutuoktinius

1. Valstybinė socialinio draudimo našlių pensija už mirusį iki 1995 m. sausio 1 d. sutuoktinį skiriama, jei mirusysis buvo įgijęs šio įstatymo nustatytą minimalų valstybinio socialinio pensijų draudimo ar jam prilyginamą stažą priklausomai nuo jo amžiaus netekto darbingumo ar senatvės pensijai (22 straipsnio 1 dalis, 31 straipsnio 1 dalis ir 54 straipsnis) arba gavo valstybinę socialinio draudimo senatvės ar invalidumo pensiją.

2. Teisę gauti valstybinę socialinio draudimo našlių pensiją už mirusį iki 1995 m. sausio 1 d. sutuoktinį turi:

1) našlė arba našlys, kurie sukako senatvės pensijos amžių ar buvo pripažinti nedarbingais arba iš dalies darbingais (iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidais) tuo metu, kai augino mirusio asmens vaikus (įvaikius) iki 18 metų, taip pat slaugė namuose mirusiojo vaikus (įvaikius), kuriems nustatyta 75–100 procentų netekto darbingumo (iki 2005 m. liepos 1 d. – I invalidumo grupė), jeigu šie vaikai (įvaikiai) buvo pripažinti neįgaliaisiais (iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidais) iki jiems sukankant 18 metų ir jeigu jiems mokama maitintojo netekimo, valstybinė socialinio draudimo našlaičių ar šalpos našlaičių pensija. Teisę gauti našlių pensiją išlieka, kai po našlių pensijos paskyrimo darbingais pripažinti našlė arba našlys vėl pripažįstami nedarbingais ar iš dalies darbingais nepraėjus 3 metams nuo dienos, kurią buvo nutrauktas našlių pensijos mokėjimas, bei kai nedarbingu ar iš dalies darbingu (iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidu) pripažintas našlė arba našlys senatvės pensijos amžių sukanka našlių pensijos gavimo laikotarpiu;

2) našlė arba našlys, kurie sukako senatvės pensijos amžių ar buvo pripažinti invalidais iki sutuoktinio mirties arba sukako tokį amžių ar pripažinti invalidais per 5 metus po sutuoktinio mirties. Teisę gauti našlių pensiją išlieka, kai po našlių pensijos paskyrimo darbingais pripažinti našlė arba našlys vėl pripažįstami nedarbingais ar iš dalies darbingais nepraėjus 3 metams nuo dienos, kurią buvo nutrauktas našlių pensijos mokėjimas, taip pat kai nedarbingu ar iš dalies darbingu (iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidu) pripažintas našlė arba našlys senatvės pensijos amžių sukanka našlių pensijos gavimo laikotarpiu, nepaisant to, kad po sutuoktinio mirties dienos praėjo daugiau kaip 5 metai.

3. Našlė arba našlys, neturėję su mirusiu sutuoktiniu vaikų, turi teisę gauti pensiją tik tuo atveju, jei nuo santuokos įregistravimo nustatyta tvarka iki sutuoktinio mirties dienos praėjo ne mažiau kaip 5 metai.

4. Šio straipsnio 2 dalyje išvardyti asmenys turi teisę gauti valstybinę socialinio draudimo našlių pensiją tik tuo atveju, jei sutuoktinis, miręs po Valstybinio socialinio draudimo įstatymo

įsigaliojimo, t. y. po 1991 m. birželio 1 d., mirties dieną buvo nuolatinis Lietuvos Respublikos gyventojas.

5. Našlei arba našliui, turinčiam teisę gauti našlių pensiją už mirusį iki 1995 m. sausio 1 d. sutuoktinį, pensija skiriama 25 procentų 2002 metų kovo mėnesį buvusio valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydžio. Patvirtinus naują, didesnį, bazinės pensijos dydį, našlių pensijos nedidindamos.

6. Našlei ar našliui, gaunančiam našlių pensiją už mirusį iki 1995 m. sausio 1 d. sutuoktinį, pensijos mokėjimas nutraukiamas dar kartą susituokus.

48 straipsnis. Pagrindinė perskaičiuotos pensijos dalis

1. Pagrindinė perskaičiuotos valstybinės socialinio draudimo senatvės ir invalidumo pensijos dalis laikoma lygia atitinkamos pagrindinės valstybinės socialinio draudimo pensijos dalies dydžiui (23 straipsnis ir 32 straipsnio 2 dalis), jei asmeniui iki 1995 m. sausio 1 d. buvo paskirta viso dydžio atitinkamos rūšies pensija.

2. Jei asmeniui iki 1995 m. sausio 1 d. buvo paskirta dalinė pensija, tai pagrindinė perskaičiuotos pensijos dalimi laikoma atitinkamos pagrindinės valstybinės socialinio draudimo pensijos dalies dydžio dalis, kuri gaunama dauginant atitinkamos pagrindinės valstybinės socialinio draudimo pensijos dalies dydį (23 straipsnis ir 32 straipsnio 2 dalis) iš pensijos byloje fiksuoto įrodyto stažo ir dalijant iš pensijos skyrimo metu reikalauoto stažo viso dydžio pensijai skirti.

49 straipsnis. Stažo, įgyto iki 1995 m. sausio 1 d., apskaičiavimas perskaičiuojant paskirtas pensijas

1. Visas pensijos byloje fiksuotas darbo stažas, buvęs iki Valstybinio socialinio draudimo įstatymo įsigaliojimo, t. y. iki 1991 m. birželio 1 d., laikomas asmens valstybinio socialinio pensijų draudimo stažu, įgytu dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu. Laikotarpiai, kurie buvo įskaityti į stažą padidintos trukmės, įskaitomi kaip kalendorinės trukmės.

2. Pensijos byloje fiksuoto stažo laikotarpiai, buvę po Valstybinio socialinio draudimo įstatymo įsigaliojimo, t. y. po 1991 m. birželio 1 d., laikomi valstybinio socialinio pensijų draudimo stažu, įgytu dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu, asmenims, išvardytiems Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 4 straipsnyje, mokėjusiems nustatytas valstybinio socialinio draudimo įmokas.

3. Perskaičiuojant invalidumo pensiją, į stažą įskaitomas laikotarpis, nurodytas 32 straipsnio 3 dalies 2 punkte. Jeigu asmens turimas valstybinio socialinio pensijų draudimo stažas, įgytas dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu iki 1995 m. sausio 1 d., yra didesnis už apskaičiuotą pagal 32 straipsnio 3 dalies nuostatas, papildoma pensijos dalis apskaičiuojama atsižvelgiant į visą faktinį asmens turimą stažą.

50 straipsnis. Asmens draudžiamųjų pajamų koeficiento apskaičiavimas perskaičiuojant paskirtas pensijas

1. Perskaičiuojant paskirtas pensijas, asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas (19 straipsnis) apskaičiuojamas pagal pensijos byloje fiksuotus duomenis tokia tvarka:

1) jei pensija paskirta pagal byloje fiksuotą asmens uždarbio vidurkį, apskaičiuotą pagal asmens uždarbio iki 1991 m. sausio 1 d. duomenis, tai šis vidurkis dalijamas iš atitinkamo laikotarpio vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio Lietuvoje;

2) jei pensija paskirta pagal asmens uždarbio po 1991 m. sausio 1 d. duomenis, tai byloje fiksuoti mėnesiniai uždarbiai dalijami iš atitinkamų metų to mėnesio vidutinio darbo užmokesčio Lietuvoje, ir visų taip apskaičiuotų dalmenų vidurkis laikomas draudžiamųjų pajamų koeficientu. Šiuo atveju iki 1991 m. sausio 1 d. vidutinis kiekvieno mėnesio darbo užmokestis laikomas lygiu tų metų vidutiniam mėnesiniam darbo užmokesčiui Lietuvoje.

2. Perskaičiuojant paskirtas pensijas, asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas imamas ne didesnis kaip 5.

51 straipsnis. Pensijos nesumažinimo taisyklė

Jei po 1995 m. sausio 1 d. perskaičiavus pensiją, paskirtą iki 1995 m. sausio 1 d., jos dydis sumažėja, palyginti su ankstesniu dydžiu, pensininkui toliau mokama anksčiau paskirta ir pagal šį įstatymą neperskaičiuota pensija, toliau indeksuojant ją šio įstatymo 52 straipsnyje nustatyta tvarka.

52 straipsnis. Neperskaičiuotos pensijos indeksavimas po 1995 m. sausio 1 d.

1. Pagal šį įstatymą neperskaičiuota pensija indeksuojama kiekvieną kartą patvirtinus naują bazinės pensijos ir einamųjų metų draudžiamųjų pajamų dydį.

2. Pensijos dalis, nevirsijanti naujo bazinės pensijos dydžio, indeksuojama kaip bazinė pensija, o likusi dalis – pagal naujai patvirtintų ir prieš tai buvusių einamųjų metų draudžiamųjų pajamų santykį.

3. Jei neperskaičiuota pensija viršija ar po indeksavimo pradeda viršyti 500 litų, ji mokama 500 litų dydžio, toliau nebeindeksuojama ir jokių kitų būdų nedidinama, kol tam asmeniui mokėtina pagal šį įstatymą pensija ima viršyti 500 litų.

53 straipsnis. Valstybinių socialinio draudimo invalidumo pensijų mokėjimas, didinimas ir indeksavimas

1. Valstybinės socialinio draudimo invalidumo pensijos nuo 2005 m. liepos 1 d. toliau mokamos tol, kol pasibaigia šių pensijų skyrimo ir mokėjimo terminas arba kol vietoj jų šio įstatymo nustatyta tvarka paskiriamos valstybinės socialinio draudimo senatvės ar netekto darbingumo pensijos. Patvirtinus naują, didesnę, valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydį ar naujas, didesnes, einamųjų metų draudžiamąsias pajamas, toliau mokamos I grupės invalidumo pensijos didinamos taip kaip netekto darbingumo pensijos asmenims, netekusiems 75–100 procentų darbingumo, II grupės invalidumo pensijos – taip kaip netekto darbingumo pensijos asmenims, netekusiems 60–70 procentų darbingumo, III grupės invalidumo pensijos – taip kaip netekto darbingumo pensijos asmenims, netekusiems 45–55 procentų darbingumo. Invalidumo pensijos, nuo 1995 m. sausio 1 d. neperskaičiuotos pagal šį įstatymą, toliau indeksuojamos šio įstatymo 52 straipsnio nustatyta tvarka.

2. Jeigu invalidumo pensijos mokėjimas buvo nutrauktas dėl asmens atgauto darbingumo, tai, vėl pripažinus jį nedarbingu arba iš dalies darbingu, anksčiau paskirtos pensijos mokėjimas atnaujinamas, jeigu nuo dienos, kurią buvo nutrauktas pensijos mokėjimas, praėjo ne daugiau kaip 3 metai. Šiais atvejais vietoj mokėtos invalidumo pensijos pradedama mokėti netekto darbingumo pensija šio įstatymo 42 straipsnio 4 dalyje nustatyta tvarka.

VII SKYRIUS

NUO 1995 M. SAUSIO 1 D. SKIRIAMOS PENSIJOS

54 straipsnis. Laikotarpiai, prilyginami valstybinio socialinio pensijų draudimo stažui

1. Asmens valstybinio socialinio pensijų draudimo stažui, įgytam dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu, prilyginami iki Valstybinio socialinio draudimo įstatymo įsigaliojimo, t. y. iki 1991 m. birželio 1 d., buvę šie laikotarpiai:

1) visas darbininkų ir tarnautojų darbo laikas, taip pat kolūkio narių darbo kolūkyje laikas bei Valstybinio socialinio draudimo pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatuose nurodytų kitų asmenų, kurie pagal galiojusius SSRS įstatymus turėjo būti draudžiami valstybiniu socialiniu draudimu, darbo laikas;

2) rašytojų sąjungos, dailininkų sąjungos, kompozitorių sąjungos, kinematografininkų sąjungos narių bei kitų kūrybinių darbuotojų, kurie nebuvo šių kūrybinių sąjungų nariai, bet kuriuos jungė šių kūrybinių sąjungų profesiniai komitetai, kūrybinės veiklos laikas neatsižvelgiant į socialinio draudimo įmokų mokėjimą;

3) tarnybos sukarintoje apsaugoje, specialaus ryšio institucijose ir specialiose gelbėjimo dalyse laikas neatsižvelgiant į žinybinį pavaldumą ir specialų arba karinį laipsnį.

2. Asmens valstybinio socialinio pensijų draudimo stažui, įgytam dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu, prilyginami iki 1995 m. sausio 1 d. buvę šie laikotarpiai:

1) asmenų, apdraustų valstybiniu socialiniu draudimu pagal Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 4 straipsnį, privalomų valstybinio socialinio draudimo įmokų mokėjimo laikas;

2) asmenų, savanoriškai apsidraudusių valstybiniu savanoriškuoju pensijų draudimu valstybinio socialinio draudimo įstaigose, draudimo įmokų mokėjimo laikas;

3) apdraustų (dirbančių) asmenų, nurodytų šios dalies 1 punkte, ligos (laikinojo nedarbingumo) bei motinystės (nėštumo ir gimdymo) pašalpų gavimo laikas;

4) mokymosi laikas kvalifikacijos kėlimo kursuose, aspirantūroje, doktorantūroje ir klinikinėje ordinatūroje (rezidentūroje);

5) faktinis karinės, pasienio bei vidaus reikalų tarnybos laikas (išskyrus tarnybą naikintojų būriuose ir batalionuose), taip pat būtinosios karinės tarnybos sovietinėje armijoje laikas;

6) prisiekusių Lietuvos Respublikai (perėjusių tarnauti Lietuvos Respublikai) valstybės saugumo pareigūnų tarnybos laikotarpiai;

7) reabilituotų politinių kalinių ir tremtinių kalinimo ir tremties faktinis laikas, jei šis laikas neįskaitytas pagal 1 punktą;

8) asmenų, išvežtų Antrojo pasaulinio karo metais priverstiniais darbams už buvusios SSRS ribų, darbo laikas, taip pat buvimo getuose, koncentracijos ar kitokio tipo prievartinėse stovyklose Antrojo pasaulinio karo metais laikas;

9) ginkluoto pasipriešinimo (rezistencijos) dalyvių – karių savanorių faktinis laikas, išbūtas laisvės kovotojų struktūrose, jei šis laikas neįskaitytas kitaip;

10) valstybinių socialinio draudimo invalidumo pensijų gavimo laikas – šio įstatymo 8 straipsnio 4 dalyje nustatytais atvejais.

3. Asmens valstybinio socialinio pensijų draudimo stažui, įgytam dirbant savarankiškai, prilyginami iki 1995 m. sausio 1 d. buvę šie laikotarpiai:

1) motinoms – vaikų invalidų, nesukakusių 16 metų, auginimo ir slaugos namuose laikas;

2) šeimos nariams – I grupės invalido slaugos namuose laikas;

3) būtinosios karo tarnybos Lietuvos kariuomenėje, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos vidaus tarnybos daliniuose ir Valstybės sienos apsaugos tarnyboje laikas;

4) visų tradicinių Lietuvoje bažnyčių ir religinių organizacijų dvasininkų tarnybos laikas.

4. Šiame straipsnyje išvardyti laikotarpiai į valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą įskaitomi Valstybinių socialinio draudimo pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatuose nustatyta tvarka ir tik tuo atveju, jei už juos asmuo negauna kitos valstybės pensijos.

55 straipsnis. Pajamos, prilyginamos asmens draudžiamosioms pajamoms

1. Į asmens draudžiamąsias pajamas per laikotarpį iki Valstybinio socialinio draudimo įstatymo įsigaliojimo, t. y. iki 1991 m. birželio 1 d., įtraukiama:

1) visos darbo apmokėjimo rūšys, kurioms pagal tuo metu galiojusias taisykles turėjo būti priskaičiuojami valstybinio socialinio draudimo įnašai;

2) kolūkių narių gautas visų rūšių apmokėjimas už darbą kolūkyje;

3) asmenų, išvardytų 54 straipsnio 1 dalies 2 punkte, gautas autoriaus honoraras;

4) asmenų, tarnavusių sukarintoje apsaugoje, specialaus ryšio institucijose ir specialiose gelbėjimo dalyse, uždarbis.

2. Į asmens draudžiamąsias pajamas per laikotarpį iki 1995 m. sausio 1 d. įtraukiama:

1) asmenų, apdraustų valstybiniu socialiniu draudimu pagal Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 4 straipsnį, uždarbis ir kitos pajamos, nuo kurių buvo mokėtos privalomos valstybinio socialinio draudimo įmokos, taip pat gautos ligos (laikinojo nedarbingumo) bei motinystės (nėštumo ir gimdymo) pašalpos;

2) asmenų, savanoriškai apsidraudusių pensijų draudimu valstybinio socialinio draudimo įstaigose, deklaruotos draudimo sumos;

3) karių, vidaus reikalų ir valstybės saugumo pareigūnų, nurodytų 54 straipsnyje, gautas apmokėjimas;

4) kvalifikacijos kėlimo kursų klausytojų, aspirantų, doktorantų, klinikų ordinatorių bei rezidentų valstybės nustatytos atitinkamai gavėjų kategorijai pajamos.

56 straipsnis. Draudžiamųjų pajamų koeficiento apskaičiavimo ypatumai

1. Metiniai draudžiamųjų pajamų koeficientai iki 1995 m. sausio 1 d. buvo apskaičiuojami pagal Statistikos departamento paskelbtą atitinkamų metų valstybinio sektoriaus, akcinių bei uždarųjų akcinių bendrovių darbuotojų apskaičiuotą vidutinį mėnesinį darbo užmokestį.

2. Nuo 1995 m. sausio 1 d. asmens draudžiamųjų pajamų koeficientai apskaičiuojami atskirai pagal penkerius paeiliui einančius asmeniui palankiausius kalendorinius jo valstybinio socialinio pensijų draudimo stažo, įgyto dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu (toliau šiame straipsnyje – stažas), metus iš laikotarpio nuo 1984 m. sausio 1 d. iki 1994 m. sausio 1 d. ir atskirai pagal visus metus, įskaitytus į stažą nuo 1994 m. sausio 1 d., bet ne daugiau kaip už 20 metų iš viso. Nuo 2009 m. sausio 1 d. asmens stažo metai, buvę iki 1994 m. sausio 1 d., vidurkiui skaičiuoti neįskaitomi. Asmenims, iki 2009 m. sausio 1 d. įgijusiems teisę gauti valstybinę socialinio draudimo senatvės pensiją, valstybinės socialinio draudimo senatvės pensijos papildomos dalies apskaičiavimo formulė (24 straipsnis) sudaroma iš dviejų atskirų dalių: $0,005 \times s \times k \times D + 0,005 \times S \times K \times D$. Senatvės pensijos papildomos dalies pirmojoje dalyje įrašomas asmens stažas ir draudžiamųjų pajamų koeficientas iki 1994 m. sausio 1 d., antrojoje dalyje – asmens stažas ir draudžiamųjų pajamų koeficientas nuo 1994 m. sausio 1 d. Asmenims, įgijusiems teisę gauti valstybinę socialinio draudimo senatvės pensiją pradedant 2009 m. sausio 1 d. ir vėliau, valstybinės socialinio draudimo senatvės pensijos papildomos dalies apskaičiavimo formulė sudaroma iš vienos dalies, kurioje įrašomas visas asmens įgytas stažas ir draudžiamųjų pajamų koeficientas, apskaičiuotas pagal asmens draudžiamąsias pajamas, turėtas nuo 1994 m. sausio 1 d., bet ne daugiau kaip pagal 25 to asmens pasirinktus palankiausius kalendorinius jo stažo metus (19 ir 24 straipsniai).

3. Asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas pagal draudžiamąsias pajamas iki 1994 m. sausio 1 d. ir po šios datos imamas ne didesnis kaip 5.

4. Jei už valstybinio socialinio pensijų draudimo stažui prilygintą laiką (54 straipsnio 1 dalis ir 2 dalies 1–9 punktai) asmuo dėl svarbių priežasčių ar dėl nuo jo nepriklausančių aplinkybių (visai ar iš dalies neišsaugoti dokumentai, asmuo dirbo buvusios SSRS respublikose, turėjo vaiko iki trejų metų priežiūros atostogas, įmonė, įstaiga, organizacija, kurioje jis dirbo, nevykdė veiklos, nors nelikviduota, asmuo atliko būtinąją karinę tarnybą sovietinėje armijoje ir kt.), negali pateikti duomenų apie pajamas, prilyginamas draudžiamosioms pajamoms (55 straipsnis), asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas skaičiuojamas pagal to laikotarpio minimalų mėnesinį darbo užmokestį, o jeigu asmuo dirbo turėdamas ne visą etatą – pagal minimalaus mėnesinio darbo užmokesčio dalį, atitinkančią turėto etato dalį. Jeigu įmonės, įstaigos, organizacijos, kurioje asmuo dirbo, visi dokumentai išsaugoti, tačiau juose nėra duomenų apie asmens pajamas per valstybinio socialinio pensijų draudimo stažui prilygintą laiką, buvusį iki 1991 m. birželio 1 d., asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas skaičiuojamas laikant to laikotarpio pajamas nulinėmis. Draudžiamųjų pajamų koeficientas už laiką, kai asmuo gavo valstybinę socialinio draudimo

invalidumo pensiją iki 1995 m. sausio 1 d., apskaičiuojamas šio įstatymo 18 straipsnio nustatyta tvarka pagal pakaitines pajamas (15 straipsnis) arba pagal draudžiamąsias pajamas (55 straipsnis).

5. Jeigu asmuo neturi šio straipsnio 2 dalyje nurodytų palankiausių penkerių kalendorinių paeiliui einančių metų, tačiau kiekvienais metais per penkerius kalendorinius paeiliui einančius metus iš laikotarpio nuo 1984 m. sausio 1 d. iki 1994 m. sausio 1 d. (toliau šioje dalyje – nurodytas laikotarpis) turėjo stažo, jo draudžiamųjų pajamų koeficientas skaičiuojamas pagal penkerius paeiliui einančius šio stažo metus. Jei asmuo nurodytu laikotarpiu turėjo stažo per penkerius ne paeiliui einančius kalendorinius metus, jo draudžiamųjų pajamų koeficientas apskaičiuojamas pagal penkerius ne paeiliui einančius stažo metus laikantis kalendorinės metų sekos. Jeigu asmuo nurodytu laikotarpiu stažo turėjo mažiau kaip per penkerius paeiliui ar nepaeiliui einančius kalendorinius metus arba nurodytu laikotarpiu iš viso stažo neturėjo, jo draudžiamųjų pajamų koeficientas apskaičiuojamas iki penkerių metų stažo trūkstamus metus imant iš ankstesnio laikotarpio, skaičiuojant atgal nuo 1983 metų iki 1974 metų imtinai.

6. Jeigu šio straipsnio 2 ir 5 dalyse nurodytais laikotarpiais asmuo visai neturi stažo, įgyto dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu (8 straipsnio 2 ir 3 dalys, 54 straipsnio 1 ir 2 dalys), jo draudžiamųjų pajamų koeficientu laikomas pensijos skyrimo mėnesį galiojanti didžiausios pagal dydį minimaliosios mėnesinės algos, patvirtintos Vyriausybės nutarimu, santykis su tų metų, kuriais skiriama pensija, draudžiamosiomis pajamomis.

7. Kai asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas buvo apskaičiuotas šio straipsnio 4 dalyje nustatyta tvarka pagal atitinkamo laikotarpio minimalų mėnesinį darbo užmokestį arba jo dalį, gavus duomenis apie to laikotarpio pajamas, prilyginamas draudžiamosioms pajamoms, asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas apskaičiuojamas pagal šias pajamas.

57 straipsnis. Pereinamojo laikotarpio senatvės pensijos amžiaus ir stažo reguliavimas

1. Senatvės pensijos amžius iki 1995 m. sausio 1 d. nustatomas: moterims – 55 metai, vyrams – 60 metų.

2. Nuo 1995 ir kiekvienų vėlesnių metų sausio 1 d. iki 2001 m. sausio 1 d. senatvės pensijos amžius kasmet didinamas: moterims – keturiais mėnesiais per metus, vyrams – dviem mėnesiais per metus. Nuo 2001 m. sausio 1 d. ir kiekvienų vėlesnių metų sausio 1 d. senatvės pensijos amžius didinamas moterims ir vyrams šešiais mėnesiais per metus, kol pasieks šio įstatymo 21 straipsnyje nustatytą senatvės pensijos amžių: moterims – 60 metų, vyrams – 62 metus ir 6 mėnesius.

3. Būtinasis valstybinio socialinio pensijų draudimo stažas valstybinei socialinio draudimo senatvės pensijai iki 1995 m. sausio 1 d. nustatomas: moterims – 20 metų, vyrams – 25 metai.

VIII SKYRIUS

SENATVĖS IR INVALIDUMO PENSIJŲ PADIDINIMO NUO 2004 M. KOVO 1 D. NUOSTATOS IR JŲ TAIKYMAS NETEKTO DARBINGUMO PENSIJOMS, SKIRIAMOMS NUO 2005 M. LIEPOS 1 D.

58 straipsnis. Valstybinių socialinio draudimo senatvės ir invalidumo pensijų padidinimo nuo 2004 m. kovo 1 d. sąlygos

1. Valstybinės socialinio draudimo senatvės ir invalidumo pensijos nuo 2004 m. kovo 1 d. padidinamos tiems asmenims, kurie atitinka visas šias sąlygas:

1) turi būtinąjį valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą senatvės ar invalidumo pensijai, kai pensija paskirta po 1995 m. sausio 1 d., arba turėjo stažą, reikalingą viso dydžio senatvės ar invalidumo pensijai paskirti, kai pensija buvo paskirta pagal Lietuvos Respublikoje galiojusius pensijų įstatymus iki 1995 m. sausio 1 d.;

2) senatvės pensijų gavėjai turi šio įstatymo 57 straipsnio 3 dalyje nustatytą valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą (moterys – 20 metų, vyrai – 25 metų), įgytą dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu iki 1995 m. sausio 1 d.;

3) invalidumo pensijų gavėjai dalį turimo valstybinio socialinio pensijų draudimo stažo (nepaisant trukmės) įgijo dirbami pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu iki 1994 m. sausio 1 d. Kai visas invalidumo pensijos gavėjo stažas buvo įgytas 1994 metais, invalidumo pensija padidinama, jeigu šio stažo dalis buvo įgyta dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu ir jeigu invalidumo pensija buvo paskirta 1994 metais;

4) asmeniui paskirtos vienos valstybinės socialinio draudimo senatvės ar invalidumo pensijos dydis neviršija 325 Lt per mėnesį. Kai tam pačiam asmeniui paskirtos kelios valstybinės socialinio draudimo pensijos, valstybinės pensijos, kompensacija už ypatingas darbo sąlygas, valstybinė signataro renta, valstybinė signataro našlių ir našlaičių renta, artistų renta, profesoriaus emerito mėnesinė išmoka ir pan., mokamos iš valstybės biudžeto ar valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto (toliau – pensijos ir pensijų išmokos), – jeigu šių pensijų ir (ar) pensijų išmokų suma neviršija 325 Lt per mėnesį. Didinant asmeniui paskirtą ir mokamą valstybinę socialinio draudimo III grupės invalidumo pensiją, atsižvelgiama į invalidumo pensijos dydį pagal II invalidumo grupę.

2. Ar asmuo atitinka visas šiame straipsnyje nustatytas sąlygas, būtinas valstybinėms socialinio draudimo senatvės ir invalidumo pensijoms padidinti, nustatoma pagal asmens pensijos byloje 2004 m. kovo 1 d. fiksuotą valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą ir paskirtos pensijos dydį (bendrą paskirtų pensijų ir (ar) pensijų išmokų sumą).

59 straipsnis. Valstybinių socialinio draudimo senatvės pensijų padidinimas

1. Asmenims, atitinkantiems šio įstatymo 58 straipsnio 1 dalies 1, 2 ir 4 punktuose nustatytas sąlygas, pagal šį įstatymą paskirtos valstybinės socialinio draudimo senatvės pensijos padidinamos pagal šią formulę:

$PP_s = [M + (R - M) \text{ BPS} / R - \text{BPS}] S / S_n$. Joje:

PP_s – individualus senatvės pensijos prieaugis;

M – maksimalus senatvės pensijos prieaugis – 120 Lt;

R – senatvės pensijos padidinimo riba – 325 Lt;

BPS – asmeniui paskirtos vienos valstybinės socialinio draudimo senatvės pensijos dydis arba paskirtų pensijų ir (ar) pensijų išmokų suma;

S – asmens turimas visas valstybinio socialinio pensijų draudimo stažas, įgytas dirbant pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu;

S_n – valstybinio socialinio pensijų draudimo stažo norma (moterims – 20 metų, vyrams – 25 metai).

2. Šio straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka apskaičiavus individualų senatvės pensijos prieaugį PP_s , asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas, apskaičiuotas už laikotarpį iki 1994 m. sausio 1 d., pakeičiamas pagal formulę:

$k_p = k + PP_s / (0,005 \times s \times D)$.

3. Pakeistas koeficientas k_p įrašomas senatvės pensijos papildomos dalies pirmosios dalies už laikotarpį iki 1994 m. sausio 1 d. apskaičiavimo formulėje (56 straipsnio 2 dalis) vietoj apskaičiuoto asmens draudžiamųjų pajamų koeficiento k . Jei senatvės pensija buvo padidinta galiojusia nuo 2003 m. sausio 1 d. pensijų padidinimo tvarka, naujas nuo 2004 m. kovo 1 d. atitinkamai padidintas koeficientas įrašomas vietoj pirmojo padidinimo metu pakeisto asmens draudžiamųjų pajamų koeficiento k_p .

4. Tais atvejais, kai nuo 2004 m. kovo 1 d. valstybinių socialinio draudimo senatvės pensijų padidėjimas, apskaičiuotas šiame straipsnyje nustatyta tvarka, yra mažesnis kaip 1 Lt, šios pensijos padidinamos 1 Lt.

60 straipsnis. Valstybinių socialinio draudimo invalidumo pensijų padidinimas

1. Asmenims, atitinkantiems šio įstatymo 58 straipsnio 1 dalies 1, 3 ir 4 punktuose nustatytas sąlygas, pagal šį įstatymą paskirtos valstybinės socialinio draudimo invalidumo pensijos padidinamos pagal šią formulę:

$PP_{inv} = M + (R - M) \text{ BPS} / R - \text{BPS}$. Joje:

PP_{inv} – individualus invalidumo pensijos prieaugis;

M – maksimalus invalidumo pensijos prieaugis – 120 Lt;

R – invalidumo pensijos padidinimo riba – 325 Lt;

BPS – asmeniui paskirtos vienos valstybinės socialinio draudimo invalidumo pensijos dydis arba paskirtų pensijų ir (ar) pensijų išmokų suma. Kai asmeniui paskirta ir mokama valstybinė socialinio draudimo III grupės invalidumo pensija, didinant šią pensiją atsižvelgiama į invalidumo pensijos dydį pagal II invalidumo grupę.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka apskaičiavus individualų invalidumo pensijos prieaugį PP_{inv} , asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas, apskaičiuotas už laikotarpį iki 1994 m. sausio 1 d., pakeičiamas pagal formulę:

$$k_p = k + PP_{inv} / (0,005 \times s \times D).$$

3. Pakeistas koeficientas k_p įrašomas invalidumo pensijos papildomos dalies pirmosios dalies už laikotarpį iki 1994 m. sausio 1 d. apskaičiavimo formulėje vietoj apskaičiuoto asmens draudžiamųjų pajamų koeficiento k . Jei invalidumo pensija buvo padidinta galiojusia nuo 2003 m. sausio 1 d. pensijų padidinimo tvarka, naujas nuo 2004 m. kovo 1 d. atitinkamai padidintas koeficientas įrašomas vietoj pirmojo padidinimo metu pakeisto asmens draudžiamųjų pajamų koeficiento k_p .

4. Tais atvejais, kai nuo 2004 m. kovo 1 d. valstybinių socialinio draudimo invalidumo pensijų padidėjimas, apskaičiuotas šiame straipsnyje nustatyta tvarka, yra mažesnis kaip 1 Lt, šios pensijos padidinamos 1 Lt.

61 straipsnis. Pagal šį įstatymą perskaičiuotų valstybinių socialinio draudimo senatvės ir invalidumo pensijų padidinimo tvarka

1. Asmenims, atitinkantiems šio įstatymo 58 straipsnio 1 dalyje nustatytas sąlygas, pagal šį įstatymą perskaičiuotos valstybinės socialinio draudimo senatvės ir invalidumo pensijos padidinamos šio įstatymo 59 ir 60 straipsniuose nustatyta tvarka.

2. Apskaičiavus individualų pensijos prieaugį PP_s arba PP_{inv} , asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas pensijos apskaičiavimo formulėje atitinkamai pakeičiamas pagal formulę:

$$K_p = K + PP_s / (0,005 \times S \times D) \text{ arba } K_p = K + PP_{inv} / (0,005 \times S \times D).$$

3. Pakeistas koeficientas K_p įrašomas valstybinių socialinio draudimo senatvės ir invalidumo pensijų papildomos dalies apskaičiavimo formulėje vietoj buvusio apskaičiuoto asmens draudžiamųjų pajamų koeficiento K . Jei senatvės ar invalidumo pensija buvo padidinta galiojusia nuo 2003 m. sausio 1 d. pensijų padidinimo tvarka, naujas nuo 2004 m. kovo 1 d. atitinkamai padidintas koeficientas įrašomas vietoj pirmojo padidinimo metu pakeisto asmens draudžiamųjų pajamų koeficiento K .

4. Tais atvejais, kai nuo 2004 m. kovo 1 d. valstybinių socialinio draudimo senatvės ir invalidumo pensijų padidėjimas, apskaičiuotas šiame straipsnyje nustatyta tvarka, yra mažesnis kaip 1 Lt, šios pensijos padidinamos 1 Lt.

62 straipsnis. Neperskaičiuotų valstybinių socialinio draudimo senatvės ir invalidumo pensijų padidinimo tvarka

1. Asmenims, atitinkantiems šio įstatymo 58 straipsnio 1 dalyje nustatytas sąlygas, neperskaičiuotos valstybinės socialinio draudimo senatvės ir invalidumo pensijos padidinamos šia tvarka:

1) neperskaičiuotos senatvės pensijos padidinamos pridedant prie asmeniui mokamos neperskaičiuotos senatvės pensijos prieaugį PP_s (59 straipsnio 1 dalis);

2) neperskaičiuotos I ir II grupių invalidumo pensijos padidinamos pridedant prie asmeniui mokamos neperskaičiuotos invalidumo pensijos prieaugį PP_{inv} (60 straipsnio 1 dalis). Asmeniui mokama neperskaičiuota III grupės invalidumo pensija padidinama taip: III grupės invalidumo pensija dauginama iš dviejų, gauta suma padidinama pridedant invalidumo pensijos prieaugį PP_{inv} , paskui padidintos II grupės invalidumo pensijos suma mažinama 50 procentų.

2. Padidintos neperskaičiuotos senatvės ir invalidumo pensijos toliau indeksuojamos 52 straipsnyje nustatyta tvarka.

63 straipsnis. Valstybinių socialinio draudimo pensijų, pirmą kartą skiriamų nuo 2004 m. kovo 1 d., padidinimo tvarka

1. Senatvės ir invalidumo pensijos, pirmą kartą skiriamos nuo 2004 m. kovo 1 d., padidinamos pagal šio įstatymo 59 ir 60 straipsnių nuostatas nuo tos dienos, nuo kurios pensija skiriama, jeigu tą dieną asmuo atitinka visas šio įstatymo 58 straipsnio 1 dalyje nustatytas sąlygas.

2. Kai asmeniui skiriama valstybinė socialinio draudimo senatvės pensija turi būti sumažinta dėl to, kad asmuo pagal Pensijų sistemos reformos įstatymą pasirinko dalyvauti pensijų kaupime (17 straipsnio 4 dalis), arba dėl to, kad asmuo gavo išankstinę senatvės pensiją pagal Valstybinių socialinio draudimo senatvės pensijų išankstinio mokėjimo įstatymą, didinamas apskaičiuotas nesumažintos valstybinės socialinio draudimo senatvės pensijos dydis.

64 straipsnis. 58–63 straipsnių nuostatų taikymas

1. Nustatant, ar valstybinės socialinio draudimo senatvės ar invalidumo pensijos gavėjas atitinka šio įstatymo 58 straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktuose nustatytas sąlygas, atsižvelgiama į asmens įgytą valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą, apskaičiuotą pagal šio įstatymo nuostatas, kai pensija paskirta (skiriama) nuo 1995 m. sausio 1 d. Jeigu senatvės ar invalidumo pensija buvo paskirta iki 1995 m. sausio 1 d., teisę į senatvės ar invalidumo pensijos padidinimą įgyja tik tie šių pensijų gavėjai, kurių 58 straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktuose nurodytą stažą sudaro stažas, apskaičiuotas pagal pensijų įstatymus, galiojusius Lietuvos Respublikoje iki 1995 m. sausio 1 d., ir (ar) pagal šio įstatymo nuostatas.

2. Jeigu valstybinė socialinio draudimo senatvės ar invalidumo pensija nuo 2004 m. kovo 1 d. (59 ir 60 straipsniai) arba nuo jos paskyrimo dienos (63 straipsnis) nebuvo padidinta dėl to, kad nebuvo tenkinamos visos šio įstatymo 58 straipsnio 1 dalyje nustatytos sąlygos, kai tik asmuo jas atitinka, pensija padidinama nuo pirmosios dienos mėnesio, einančio po to mėnesio, kurį šias sąlygas asmuo pradėjo tenkinti.

3. Jeigu asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas buvo padidintas pagal 59 ir 60 straipsnių nuostatas arba prie neperskaičiuotos senatvės ar invalidumo pensijos dydžio buvo pridėtas pensijos prieaugis pagal šio įstatymo 62 straipsnio 1 dalį, atsiradus aplinkybėms, dėl kurių pakeistas koeficientas k_p ar K_p arba prieaugis PP_s ar PP_{inv} gali sumažėti ar padidėti, pakeistas koeficientas ar pensijos prieaugis nekeičiamas, išskyrus šio straipsnio 4 dalyje nustatytą atvejį ir tuos atvejus, kai įvertinus atsiradusias aplinkybes skirtumas tarp padidintos pensijos, apskaičiuotos pagal k_p arba K_p , dydžio ir pensijos, apskaičiuotos pagal koeficientą k arba K , dydžio ima viršyti šio įstatymo 59 straipsnio 1 dalyje ir 60 straipsnio 1 dalyje nustatytą maksimalų, nustatyta tvarka indeksuotą, pensijos prieaugį (dydį M). Šiais atvejais pensijos padidinimo nuostatų taikymas reglamentuojamas šio įstatymo 65 straipsnyje.

4. Jeigu padidinus senatvės ar invalidumo pensiją paaiškėja, kad pensijos padidinimo dieną asmuo turėjo teisę gauti kitas pensijas ir (ar) pensijų išmokas, kurios jam skiriamos po pensijos padidinimo, bet nuo datų, buvusių iki pensijos padidinimo, arba nuo pensijos padidinimo dienos, asmens teisė į senatvės ar invalidumo pensijos padidinimą nustatoma iš naujo nuo pensijos padidinimo dienos. Šiais atvejais senatvės ar invalidumo pensijos permoka išieškoma Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritorinio skyriaus direktoriaus sprendimu Valstybinių socialinio draudimo pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatuose nustatyta tvarka.

5. Jeigu valstybinės socialinio draudimo senatvės ar invalidumo pensijos gavėjas kreipiasi dėl pensijos skyrimo iš naujo (42 straipsnis, 46 straipsnio 2 dalis), jo teisė į senatvės ar invalidumo pensijos padidinimą nustatoma iš naujo nuo senatvės ar invalidumo pensijos skyrimo iš naujo dienos pagal apskaičiuotus naujus stažo ir pensijos dydžio (pensijų ir (ar) pensijų išmokų sumos) duomenis. Paaiškėjus, kad asmeniui naudingiau ir toliau gauti pensiją, mokėtą iki kreipimosi skirti pensiją iš naujo, jam toliau mokama anksčiau mokėta pensija.

6. Asmenų, turinčių teisę gauti padidintas dėl atidėto kreipimosi senatvės pensijas (27 straipsnis), teisė į pensijų padidinimą pagal šio įstatymo 58 ir 59 straipsnių nuostatas nustatoma atsižvelgiant į pensijos dydį (pensijų ir (ar) pensijų išmokų sumą) be padidinimo už atidėto kreipimosi laiką. Tokiais atvejais pensija padidinama pagal šio įstatymo 59 straipsnį, o po to didinama už atidėto kreipimosi laiką šio įstatymo 27 straipsnio nustatyta tvarka.

7. Išankstinės senatvės pensijos, skiriamos pagal Valstybinių socialinio draudimo senatvės pensijų išankstinio mokėjimo įstatymą, pagal šio įstatymo 58 ir 59 straipsnių nuostatas nedidinamos.

65 straipsnis. Valstybinių socialinio draudimo senatvės ir invalidumo pensijų padidinimo taikymas

Tais atvejais, kai atsiranda aplinkybės, nurodytos šio įstatymo 64 straipsnio 3 dalyje, dėl kurių senatvės ar invalidumo pensijų dydis turėtų būti perskaičiuotas, pensijos padidinamos šia tvarka: atsižvelgiant į atsiradusias aplinkybes apskaičiuojama senatvės ar invalidumo pensija pagal asmens draudžiamųjų pajamų koeficientą k arba K . Tuomet apskaičiuojama senatvės ar invalidumo pensija pagal pakeistą koeficientą k_p arba K_p . Jeigu taip apskaičiuotų pensijų dydžių skirtumas didesnis, negu šio įstatymo 59 straipsnio 1 dalyje ir 60 straipsnio 1 dalyje nustatytas maksimalus pensijos prieaugis (dydis M), indeksuotas pagal einamųjų metų draudžiamąsias pajamas (16 straipsnio 1 dalis), galiojusias aplinkybių atsiradimo metu, pakeistas koeficientas k_p arba K_p perskaičiuojamas taip, kad pensijos padidinimo dydis būtų ne didesnis kaip indeksuotas maksimalus pensijos prieaugis (dydis M), o III grupės invalidams – ne didesnis kaip pusė nurodyto maksimalaus pensijos prieaugio. Šios nuostatos dėl pakeisto koeficiento k_p arba K_p perskaičiavimo netaikomos tais atvejais, kai padidėja valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos arba einamųjų metų draudžiamųjų pajamų dydis.

66 straipsnis. Netekto darbingumo pensijų padidinimas

Šio įstatymo 58, 60 ir 63–65 straipsnių nuostatos dėl valstybinių socialinio draudimo invalidumo pensijų padidinimo sąlygų ir tvarkos atitinkamai taikomos netekto darbingumo pensijoms, skiriamoms nuo 2005 m. liepos 1 d. Netekto darbingumo pensijos asmenims, atitinkantiems visas reikiamas sąlygas, nustatytas invalidumo pensijoms padidinti, didinamos nuo netekto darbingumo pensijos skyrimo dienos.

IX SKYRIUS KOMPENSACIJOS UŽ YPATINGAS DARBO SĄLYGAS

67 straipsnis. Kompensacijos už ypatingas darbo sąlygas

1. Asmenims, kuriems iki 1995 m. sausio 1 d. nebuvo paskirta valstybinė socialinio draudimo senatvės ar ištarnauto laiko pensija, Lietuvos Respublikos ar personalinė pensija arba po 1995 m. sausio 1 d. – kitų teisės aktų nustatyta nuolatinė kompensacinė išmoka už ypatingas darbo sąlygas ir kurie dirbo šiame straipsnyje nustatytais ypatingomis sąlygomis, suteikiama teisė gauti kas mėnesį mokamas kompensacijas. Teisė gauti valstybinę socialinio draudimo pensiją tokiems asmenims suteikiama bendra šio įstatymo ir Valstybinių socialinio draudimo senatvės pensijų išankstinio mokėjimo įstatymo nustatyta tvarka.

2. Asmenims, dirbusiems iki 1995 m. sausio 1 d. požeminius darbus, darbus kenksmingomis darbo sąlygomis ir karštuosiuose cechuose, nurodytus Lietuvoje galiojusiame gamybos, cechų, profesijų ir pareigų sąrašė Nr.1, taip pat dirbusiems kitus darbus sunkiomis sąlygomis, nurodytus sąrašė Nr.2:

1) vyrams, išdirbusiems ne mažiau kaip 10 metų, o moterims – ne mažiau kaip 7,5 metų darbus, įtrauktus į sąrašą Nr.1, kompensacija išmokama už 10 metų;

2) vyrams, išdirbusiems ne mažiau kaip 12,5 metų, o moterims – ne mažiau kaip 10 metų darbus, įtrauktus į sąrašą Nr. 2, kompensacija išmokama už 5 metus.

3. Skraidymo ir skraidymų bandymo sudėties darbuotojams: vyrams, išdirbusiems pagal galiojusį iki 1995 m. sausio 1 d. skraidymo ir skraidymų bandymo sudėties darbuotojų pareigų sąrašą 25 metus, moterims, išdirbusioms pagal šį sąrašą 20 metų, kompensacija išmokama už 10 metų.

4. Asmenims, dirbusiems iki 1995 m. sausio 1 d. toliau nurodytus darbus, kompensacija išmokama už 5 metus:

1) asmenims, dirbusiems ne mažiau kaip 15 kalendorinių metų buvusios SSRS Tolimosios Šiaurės rajonuose arba ne mažiau kaip 20 metų jiems prilygintose vietovėse pagal galiojusį iki 1995 m. sausio 1 d. Tolimosios Šiaurės rajonų ir Tolimosios Šiaurės vietovių sąrašą;

2) moterims, dirbusioms tekstilės pramonės įmonėse darbus, nurodytus Lietuvoje galiojusiame tekstilės pramonės gamybos ir profesijų sąrašė, ne mažiau kaip 20 metų;

3) moterims, dirbusioms ne mažiau kaip 15 metų traktorininkėmis mašinistėmis žemės ūkyje, kitose ūkio šakose, taip pat statybos, kelių ir krovimo mašinų mašinistėmis pagal Lietuvoje galiojusį gamybos ir profesijų sąrašą;

4) artistams, turintiems tam tikrą darbo stažą, teikusį teisę gauti ištarnauto laiko pensiją pagal galiojusius iki 1995 m. sausio 1 d. Ištarnauto laiko pensijų teatrų ir kitų teatro-žiūrovinių įstaigų darbuotojams skyrimo ir mokėjimo nuostatus;

5) civilinės aviacijos darbuotojams: vyrams, valdžiusiems oro eismą ir turėjusiems dispečerio liudijimą ne mažiau kaip 15 metų, o moterims – ne mažiau kaip 10 metų;

6) civilinės aviacijos inžinerijos-technikos darbuotojams, dirbusiems darbą pagal galiojusį iki 1995 m. sausio 1 d. civilinės aviacijos inžinerijos-technikos darbuotojų pareigų sąrašą: vyrams – išdirbusiems ne mažiau kaip 20 metų, moterims – ne mažiau kaip 15 metų.

5. Asmenims, išdirbusiems ne mažiau kaip pusę šio straipsnio 2–4 dalyse nustatyto laiko kompensacijai už ypatingas darbo sąlygas gauti, išmokama kompensacijos dalis, proporcinga išdirbtam laikui. Jei kompensacijai gauti reikia išdirbti šiame straipsnyje nurodytomis sąlygomis ne mažiau kaip 10 metų, kompensacijos daliai gauti turi būti dirbta ne mažiau kaip pusę šio laiko 1988–1994 metais; jei reikia išdirbti ne daugiau kaip 15 metų, ne mažiau kaip pusę šio laiko turi būti dirbta 1986–1994 metais; jei reikia išdirbti 20 metų, ne mažiau kaip pusę šio laiko turi būti dirbta 1983–1994 metais; jei reikia išdirbti 25 metus, ne mažiau kaip pusę šio laiko turi būti dirbta 1980–1994 metais; jei reikia išdirbti 30 metų, ne mažiau kaip pusę šio laiko turi būti dirbta 1978–1994 metais.

6. Jei asmuo dėl šiame straipsnyje minėtų priežasčių turi teisę į kelias kompensacijas, išmokama tik didžiausioji.

7. Mėnesio kompensacijos dydis sudaro 150 procentų valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos. Asmenims, nurodytiems šio straipsnio 3 dalyje ir 4 dalies 4 punkte, kompensacija gali būti mokama jų pasirinkto tvirto dydžio, tačiau ne mažiau kaip 50 procentų ir ne daugiau kaip 150 procentų valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydžio per mėnesį.

8. Asmenims, išskyrus nurodytus šio straipsnio 3 dalyje ir 4 dalies 4 punkte, turintiems teisę gauti visą kompensaciją arba jos dalį, kompensacija pradedama mokėti likus tiek mėnesių, kol jiems sukaks šio įstatymo nustatytas senatvės pensijos amžius, už kiek mėnesių kompensaciją išmokėti priklauso. Kai kompensacijos arba jos dalies mokėjimo asmeniui terminas baigiasi (ar pasibaigė iki 2001 m. lapkričio 9 d.), bet asmuo dar nėra sukakęs (ar nebuvo sukakęs 2001 m. lapkričio 9 d.) senatvės pensijos amžiaus, kompensacija jam mokama, kol jam sukaks senatvės pensijos amžius, nepaisant to, kad šiais atvejais viršijamas asmeniui priklausančių mėnesio kompensacijų skaičius. Asmenims, nurodytiems šio straipsnio 3 dalyje ir 4 dalies 4 punkte, turintiems teisę gauti visą kompensaciją arba jos dalį, kompensacija gali būti pradėta mokėti anksčiau, jeigu jie nebedirba pagal pareigas, suteikusias teisę gauti kompensaciją. Kompensacija pradedama mokėti nuo jų pasirinktos datos pagal jų pareiškimą, paduotą Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritoriniam skyriui. Šiuo atveju bendras išmokėtinų mėnesio kompensacijų skaičius neturi viršyti šiam asmeniui priklausančių mėnesio kompensacijų skaičiaus.

9. Kreiptis dėl kompensacijos paskyrimo ir mokėjimo galima prieš 3 mėnesius iki teisės gauti kompensaciją atsiradimo dienos, nustatytos šio straipsnio 8 dalyje, arba bet kuriuo metu po teisės gauti kompensaciją atsiradimo dienos. Jeigu turintys teisę gauti kompensaciją asmenys dėl kompensacijos skyrimo kreipiasi po šio straipsnio 8 dalyje nustatytų kompensacijos mokėjimo pradžios terminų, kompensacija jiems mokama nuo teisės gauti kompensaciją atsiradimo dienos, tačiau ne daugiau kaip už 12 mėnesių iki dokumentų kompensacijai skirti ir mokėti gavimo Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritoriniame skyriuje dienos.

10. Kompensacijų asmenims, dirbusiems ypatingomis darbo sąlygomis ne Lietuvoje, mokėjimo sąlygas ir tvarką nustato tarptautiniai susitarimai ir sutartys.

11. Kompensacijų apskaičiavimo bei išmokėjimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

ALGIRDAS BRAZAUSKAS

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [I-724](#), 94.12.21, Žin., 1994, Nr.101-2017

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO
PAKEITIMO IR PAPILDYMO

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [I-860](#), 95 04 20, Žin., 1995, Nr.35-860

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO
PAPILDYMO

3.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [I-1011](#), 95 07 04, Žin., 1995, Nr.59-1475

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO PAPILDYMO

4.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [I-1052](#), 95 09 28, Žin., 1995, Nr.84-1901

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO IR PAPILDYMO

5.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [I-1438](#), 96.07.04, Žin., 1996, Nr.68-1636 (96.07.19)

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 15, 38, 56 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja nuo 1997 m. sausio 1 d.

6.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-188](#), 97.04.22, Žin., 1997, Nr.38-924 (97.05.02)

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 33, 34, 36, 45 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO 45(1) STRAIPSNIU ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja nuo 1997 m. liepos 1 d.

7.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-589](#), 97.12.23, Žin., 1997, Nr.119-3077 (97.12.31)

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 52 STRAIPSNIO PAPILDYMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja nuo 1998 m. kovo 1 d.

8.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-846](#), 98.07.02, Žin., 1998, Nr.65-1875 (98.07.22)

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 49 IR 52 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja nuo 1999 m. sausio 1 d.

9.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-905](#), 98.10.22, Žin., 1998, Nr.98-2707 (98.11.11)

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 2, 6, 8, 27, 28, 29, 30, 32, 34, 36, 40, 45, 46, 47, 52, 56 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja nuo 1999 m. sausio 1 d.

Pastaba. Iki šio įstatymo įsigaliojimo paskirtos valstybinės socialinio draudimo invalidumo, našlių ir našlaičių pensijos bei kompensacijos už ypatingas darbo sąlygas perskaičiuojamos pagal šio įstatymo nuostatas nuo 1999 m. sausio 1 d.

Pastaba. Tais atvejais, kai perskaičiavus valstybinę socialinio draudimo pensiją pagal šio įstatymo nuostatas jos dydis, palyginti su ankstesniu dydžiu, sumažėja, pensininkui mokama anksčiau paskirta pensija, toliau indeksuojant ją Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo nustatyta tvarka.

10.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-1016](#), 98.12.29, Žin., 1998, Nr.115-3274 (98.12.31)

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 2, 6, 8, 27, 28, 29, 30, 32, 34, 36, 40, 45, 46, 47, 52, 56 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMO 17 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

11.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-1292](#), 99.07.07, Žin., 1999, Nr.66-2115 (99.07.30)

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 2, 7, 12, 14, 17, 24, 26, 27, 28, 39, 40, 42, 43, 45, 49, 51 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja nuo 2000 m. sausio 1 d.

12.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-1479](#), 99.12.16, Žin., 1999, Nr.113-3283 (99.12.30)

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 2, 5, 6, 8, 10, 13, 14, 45, 52 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO BEI VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 2, 7, 12, 14, 17, 24, 26, 27, 28, 39, 40, 42, 43, 45, 49, 51 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMO 1 IR 4 STRAIPSNIŲ PRIPAŽINIMO NETEKUSIAIS GALIOS ĮSTATYMAS

Šiuo įstatymu pakeisti ir papildyti Lietuvos Respublikos valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo 2 straipsnio 1 dalies 3, 9, 13 punktai, 14 straipsnio 2 ir 4 dalys, 45 straipsnio 1 ir 3 dalys, 52 straipsnio 2 dalies 8 punktas įsigalioja nuo 2000 m. sausio 1 d.

13.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-1510](#), 99.12.23, Žin., 1999, Nr.110-3208 (99.12.29)

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 44 STRAIPSNIO PAKEITIMO BEI 31 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja nuo 2000 m. sausio 1 d.

14.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-1652](#), 2000 05 02, Žin., 2000, Nr. 41-1165 (2000 05 19)

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 2, 45 STRAIPSNIŲ PAPILDYMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja nuo 2000 m. birželio 1 d.

15.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-1786](#), 2000 07 04, Žin., 2000, Nr. 58-1715 (2000 07 19)

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 14 STRAIPSNIO PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

16.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-1990](#), 2000 10 10, Žin., 2000, Nr. 89-2751 (2000 10 25)

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 56 STRAIPSNIO PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

17.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-2010](#), 2000 10 10, Žin., 2000, Nr. 92-2862 (2000 10 31)

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 2 STRAIPSNIO PAPILDYMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja nuo 2000 m. lapkričio 1 d.

18.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-84](#), 2000 12 19, Žin., 2000, Nr. 111-3563 (2000 12 29)

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 18, 55 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja nuo 2001 m. sausio 1 d.

Iki šio įstatymo įsigaliojimo paskirtos valstybinės socialinio draudimo invalidumo, našlių ir našlaičių pensijos, kurias apskaičiuojant buvo taikytos Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo 29 straipsnio 3 dalies 2 punkto nuostatos, įsigaliojus šiam įstatymui, neperskaičiuojamos.

19.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-109](#), 2000 12 21, Žin., 2000, Nr. 111-3573 (2000 12 29)

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 23 IR 32 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja nuo 2001 m. sausio 1 d.

20.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-307](#), 2001 05 08, Žin., 2001, Nr. 43-1487 (2001 05 23)

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 23 IR 32 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja nuo 2001 m. liepos 1 d.

21.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-571](#), 2001-10-30, Žin., 2001, Nr. 94-3309 (2001-11-09)

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 56 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

22.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-616](#), 2001-11-20, Žin., 2001, Nr. 103-3658 (2001-12-07)

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 2, 6, 8, 9, 13, 14, 15, 21, 54 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

23.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-845](#), 2002-04-16, Žin., 2002, Nr. 47-1796 (2002-05-10)

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 36, 45(1) STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja nuo 2002 m. gegužės 1 d.

24.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1112](#), 2002-10-01, Žin., 2002, Nr. 101-4491 (2002-10-23)

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 1 STRAIPSNIO PAPILDYMO ĮSTATYMAS

25.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1245](#), 2002-12-10, Žin., 2002, Nr. 124-5620 (2002-12-27)

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 2, 10, 28, 29, 34, 35, 38, 39, 40, 45, 49, 54, 56 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO BEI ĮSTATYMO PAPILDYMO 55(1), 55(2), 55(3), 55(4), 55(5) STRAIPSNIAIS ĮSTATYMAS

Šis Įstatymas, išskyrus 1 straipsnio 4 dalies nuostatas dėl Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo 2 straipsnio 1 dalies 12 punkto pakeitimo, įsigalioja nuo 2003 m. sausio 1 d.

Šio Įstatymo 1 straipsnio 4 dalies nuostatos dėl Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo 2 straipsnio 1 dalies 12 punkto pakeitimo įsigalioja nuo 2004 m. sausio 1 d.

Šio Įstatymo atitaisymas skelbtas: Žin., 2003, Nr. 24 (2003-03-07)

26.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1247](#), 2002-12-10, Žin., 2002, Nr. 123-5535 (2002-12-24)

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO, VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO, LIGOS IR MOTINYSTĖS SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO, NELAIMINGŲ ATSITIKIMŲ DARBE IR PROFESINIŲ LIGŲ SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO, ŽALOS ATLYGINIMO DĖL NELAIMINGŲ ATSITIKIMŲ DARBE AR SUSIRGIMŲ PROFESINE LIGA LAIKINOJO ĮSTATYMO PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

Šis Įstatymas įsigalioja nuo 2003 m. sausio 1 d.

27.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1295](#), 2003-01-16, Žin., 2003, Nr. 12-437 (2003-01-31)

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 24 STRAIPSNIO PAKEITIMO, 23 IR 32 STRAIPSNIŲ PRIPAŽINIMO NETEKUSIAIS GALIOS ĮSTATYMAS

Šio Įstatymo 3 straipsnio nuostatos taikomos nuo 2003 m. sausio 1 d.

28.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1298](#), 2003-01-21, Žin., 2003, Nr. 14-538 (2003-02-07)

PILIETYBĖS ĮSTATYMO ĮGYVENDINIMO ĮSTATYMO, VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO, ŠALPOS (SOCIALINIŲ) PENSIJŲ ĮSTATYMO, MOKSLININKŲ VALSTYBINIŲ PENSIJŲ LAIKINOJO ĮSTATYMO, VALSTYBINIŲ PENSIJŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

Šis Įstatymas, išskyrus šio Įstatymo šeštojo skirsnio 2 straipsnį, įsigalioja nuo 2003 m. kovo 1 d.

29.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1708](#), 2003-07-04, Žin., 2003, Nr. 75-3474 (2003-07-30)

PENSIJŲ SISTEMOS REFORMOS ĮSTATYMO, VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO, DRAUDIMO ĮSTATYMO, PRIDĖTINĖS VERTĖS MOKESČIO ĮSTATYMO, GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESČIO ĮSTATYMO PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

30.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1728](#), 2003-09-11, Žin., 2003, Nr. 91(1)-4107 (2003-09-26)

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO IR VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis Įstatymas įsigalioja nuo 2003 m. spalio 1 d.

31.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1749](#), 2003-10-07, Žin., 2003, Nr. 101-4536 (2003-10-29)

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 2, 8 IR 10 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis Įstatymas įsigalioja nuo 2004 m. sausio 1 d.

32.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1829](#), 2003-11-18, Žin., 2003, Nr. 114-5117 (2003-12-05)

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 3, 4, 5, 24, 39, 56 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO BEI ĮSTATYMO PAPILDYMO 21(1), 29(1), 36(1) STRAIPSNIAIS ĮSTATYMAS

Šis Įstatymas įsigalioja nuo 2004 m. liepos 1 d.

33.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-2017](#), 2004-02-12, Žin., 2004, Nr. 32-1008 (2004-02-28)

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 9, 16, 28, 35, 36, 40, 43, 45, 49, 50, 54 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO BEI ĮSTATYMO PAPILDYMO 55(6) STRAIPSNIU IR VII SKYRIUMI ĮSTATYMAS

Šis Įstatymas įsigalioja nuo 2004 m. kovo 1 d.

Įsigaliojus šiam Įstatymui, valstybinės socialinio draudimo pensijos, paskirtos iki jo įsigaliojimo, perskaičiuojamos (skiriamos iš naujo) pagal šio Įstatymo nuostatas, jeigu pensijų gavėjams tai naudinga, bet ne anksčiau kaip nuo šio Įstatymo įsigaliojimo.

Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritoriniai skyriai privalo pradėti mokėti pagal Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo 57–59 straipsnių nuostatas padidintas valstybines socialinio draudimo senatvės ir invalidumo pensijas ne vėliau kaip praėjus 2 mėnesiams nuo šio Įstatymo įsigaliojimo. Paskirtų ir padidintų pensijų dydžių skirtumas pensininkui kompensuojamas nuo šio Įstatymo įsigaliojimo dienos.

Institucijos, skiriančios ir mokančios Lietuvos Respublikos valstybines pensijas bei pensijų išmokas, privalo teikti Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai pagal šios valdybos paklausimus Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo 57–60 straipsnių nuostatomis įgyvendinti reikalingas žinias apie asmenims mokamas valstybines pensijas ir pensijų išmokas.

34.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-2180](#), 2004-04-27, Žin., 2004, Nr. 72-2498 (2004-04-30)

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 45 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šio Įstatymo 1 straipsnyje išdėstytos 45 straipsnio 4 dalies nuostatos pradedamos taikyti nuo Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2003 m. gruodžio 3 d. nutarimo (Žin., 2003, Nr. 115-5221) įsigaliojimo.

35.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-2217](#), 2004-05-04, Žin., 2004, Nr. 80-2835 (2004-05-14)

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO, VALSTYBINIŲ ŠALPOS IŠMOKŲ ĮSTATYMO, MOKSLININKŲ VALSTYBINIŲ PENSIJŲ LAIKINOJO ĮSTATYMO, VALSTYBINIŲ PENSIJŲ ĮSTATYMO, VALSTYBĖS PARAMOS BŪSTUI ĮSIGYTI AR IŠSINUOMOTI ĮSTATYMO, PINIGINĖS SOCIALINĖS PARAMOS MAŽAS PAJAMAS GAUNANČIOMS ŠEIMOMS (VIENIEMS GYVENANTIEMS ASMENIMS) ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

36.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-2229](#), 2004-05-11, Žin., 2004, Nr. 83-2984 (2004-05-22)

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 52 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis Įstatymas įsigalioja nuo 2005 m. sausio 1 d.

37.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-2375](#), 2004-07-15, Žin., 2004, Nr. 117-4373 (2004-07-29)

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO, VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO SENATVĖS PENSIJŲ IŠANKSTINIO MOKĖJIMO ĮSTATYMO, VALSTYBINIŲ ŠALPOS IŠMOKŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas, išskyrus pirmojo skirsnio 5 straipsnį ir šio skirsnio 2 straipsnį, įsigalioja nuo 2005 m. sausio 1 d.

38.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-2540](#), 2004-11-04, Žin., 2004, Nr. 171-6300 (2004-11-26)

NELAIMINGŲ ATSTIKIMŲ DARBE IR PROFESINIŲ LIGŲ SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO, ŽALOS ATLYGINIMO DĖL NELAIMINGŲ ATSTIKIMŲ DARBE AR SUSIRGIMŲ PROFESINE LIGA LAIKINOJO ĮSTATYMO, SVEIKATOS DRAUDIMO ĮSTATYMO, NEDARBO SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO, VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO, VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO FONDO BIUDŽETO SANDAROS ĮSTATYMO, INVALIDŲ SOCIALINĖS INTEGRACIJOS ĮSTATYMO, VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 33, 34, 36, 45 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO 45(1) STRAIPSNIU ĮSTATYMO, VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 9, 16, 28, 35, 36, 40, 43, 45, 49, 50, 54 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO BEI ĮSTATYMO PAPILDYMO 55(6) STRAIPSNIU IR VII SKYRIUMI ĮSTATYMO, VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 2, 10, 28, 29, 34, 35, 38, 39, 40, 45, 49, 54, 56 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO BEI ĮSTATYMO PAPILDYMO 55(1), 55(2), 55(3), 55(4), 55(5) STRAIPSNIAIS ĮSTATYMO, LIGOS IR MOTINYSTĖS SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

Šis Įstatymas įsigalioja nuo 2005 m. sausio 1 d.

39.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-130](#), 2005-02-15, Žin., 2005, Nr. 28-878 (2005-02-26)

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 60 STRAIPSNIO PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 61 STRAIPSNIU ĮSTATYMAS

40.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-209](#), 2005-05-19, Žin., 2005, Nr. 71-2555 (2005-06-07)

VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Nauja įstatymo redakcija

Šis įstatymas įsigalioja nuo 2005 m. liepos 1 d.

Asmenims, kurie iki 2005 m. liepos 1 d. įgijo teisę gauti valstybines socialinio draudimo invalidumo pensijas, tačiau dėl jų paskyrimo kreipėsi per 12 mėnesių nuo nurodytos datos, šios pensijos skiriamos iki 2005 m. liepos 1 d. buvusia tvarka.

Asmenims, kuriems vietoj valstybinės socialinio draudimo I invalidumo grupės pensijos arba valstybinės socialinio draudimo netekto darbingumo pensijos, paskirtos netekus 75–100 procentų darbingumo, sukakus senatvės pensijos amžių skiriama ir mokama valstybinė socialinio draudimo senatvės pensija, iki 2008 m. sausio 1 d. kartu su šia pensija iš valstybės biudžeto lėšų skiriamas ir mokamas 0,5 valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydžio priedas specialiajam nuolatinės slaugos ar nuolatinės

priežiūros (pagalbos) poreikiui tenkinti. Šį priedą moka Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos teritoriniai skyriai, jeigu asmuo savivaldybės administracijoje negauna priežiūros (pagalbos) išlaidų tikslinės kompensacijos pagal Valstybinių šalpos išmokų įstatymą. Nuo 2008 m. sausio 1 d. vietoj nurodyto priedo skiriamos ir mokamos priežiūros (pagalbos) išlaidų tikslinės kompensacijos pagal Valstybinių šalpos išmokų įstatymo 14 straipsnio 4 dalį. Nurodyto priedo specialiajam nuolatinės slaugos ar nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikiui tenkinti skyrimo ir mokėjimo tvarką nustato Valstybinių socialinio draudimo pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatai.

41.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-401](#), 2005-11-17, Žin., 2005, Nr. 144-5235 (2005-12-10)

DIPLOMATINĖS TARNYBOS ĮSTATYMO, VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO, VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO IR NEDARBO SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja nuo 2006 m. sausio 1 d.

*** Pabaiga ***

Konstitucinio Teismo nutarimai:

1.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, [Nutarimas](#)

2002-11-25, Žin., 2002, Nr. 113-5057 (2002-11-27)

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS DIPLOMATINĖS TARNYBOS ĮSTATYMO 69 STRAIPSNIO 2 DALIES, LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO 4 STRAIPSNIO (2000 M. KOVO 16 D. REDAKCIJA) 1 DALIES 9 PUNKTO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 2 STRAIPSNIO (1999 M. GRUODŽIO 16 D. REDAKCIJA) 1 DALIES 5 PUNKTO BEI 23 STRAIPSNIO (1994 M. GRUODŽIO 21 D., 2000 M. GRUODŽIO 21 D., 2001 M. GEGUŽĖS 8 D. REDAKCIJOS) ATITIKTIES LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCIJAI

2.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, [Nutarimas](#)

2003-12-03, Žin., 2003, Nr. 115-5221 (2003-12-10)

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINIŲ PENSIJŲ ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMO "DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO IR PAPILDYMO" NUOSTATŲ ATITIKTIES LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCIJAI, TAIP PAT DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 1994 M. LAPKRIČIO 18 D. NUTARIMU NR. 1156 PATVIRTINTŲ VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ SKYRIMO IR MOKĖJIMO NUOSTATŲ 84 PUNKTO ATITIKTIES LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCIJAI IR LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO 45 STRAIPSNIO 4 DALIAI (1994 M. LIEPOS 18 D. REDAKCIJA)

*** Pabaiga ***

Redagavo: Aušrinė Trapinskienė (2005-12-13)

autrap@lrs.lt